

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
 ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
 1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
 AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
 MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
 KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ
 MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkekk:

Birtokmegosztás Erdélyben. II. Dr. Fellner Frigyes	383
Terményeink értékesítése. Zéró.	384
Növénytermelési kísérletek I.	385
Házi állataink elősdiéi. B. S. úr.	386
Kisebbszakközlemények	386
Irodalmi szemle:	
Külföldi lapokból. É.	387
Kiállításunk	388
Vegyes közlemények	389
Közgazdaság, üzlet, forgalom:	390
Hirdetések	

Birtokmegosztás Erdélyben.

(II.) A földbirtok megosztásának alakulására döntő hatással van az örökösödési jog. Hazánkban a hagyatéki osztály rendezésénél háromféle eljárás szokásos, végrendelet nélküli, vagyis törvényes (ab intestato) örökösödés esetén, a mikor az örökös társak (pl. egyenlő fokban lemenők) egyenlő részben örökösödnek. Az első eset, hogy az örökös társak a hagyatéki birtoktesten természetben osztozkodnak; a második, hogy az örökös társak közös megegyezéssel eladják a hagyatéki ingatlant és a befolyó vételáron osztozkodnak; a harmadik esetben az egyik örökös átveszi az ingatlant, annak kizárólagos tulajdonosa lesz, örökös társait pedig örökrészeik erejéig készpénzben elégíti ki.

Ugy Magyarországon, mint Erdélyben ezen háromféle eljárás mindegyike hátrányos gazdasági hatással jár.

Magyarországon, valamint az osztrák polgári törvénykönyv uralmi területén Erdélyben, a római jog hatása alatt a korlátlan birtokmegosztás elve érvényesül; a földbirtok legapróbb részletig felosztható. Leggyakoribb eset hazánkban a hagyatéki igények rendezésénél a birtoktest felosztása természetben. Csakhogy igen sok esetben akkor is osztozkodnak a birtokon az örökös társak, ha a keletkezett új parcellák életképtelenek és a megélhetést nem biztosítják. Ilyenkor az önálló gazdaságok számának emelkedése helyett, azok kevesbedése áll be. Ugy Magyarországon, mint Erdélyben — fentebb kimutattuk*) — sokkal elaprózottabb a földbirtok, semhogy a természetben való osztozkodás fokozásával annak további szétforgácsolása indokolt lenne.

A hagyatéki osztály rendezésének másik módja, a midőn az ingatlan eladásából befolyó vételáron osztozkodnak az örökös társak, azért káros, mert a földbirtokviszonyoknál annyira fontos gazdasági állandóságot nem biztosítja.

Végül a harmadik eljárás azért káros, mert ha a hagyatéki ingatlant egy örökös veszi át, a társait készpénzben kénytelen ki-

elégíteni, ugy ezt csak terhes jelzálogadóság felvételével teheti, a mi az állagbirtok tulterhelésére vezet és a törzsörökös gazdasági ellenállásra képtelenné lesz. Minél több az örökös társ, annál erősebb lesz az eladósodása.

Hazánkban tehát a mezőgazdasági birtokok, tulajdonosuk halálával, igen sok esetben válságba kerülnek, mert örökösödési jogunk nem ismer oly intézményt, a mely a birtokok fennállását, azok tulajdonosának halála esetére biztosítaná; nem ismeri a törzsörökösödési jogot, a melynek behozatala a magyar agrárpolitika egyik fontos feladata.

A törzsörökösödési jog abban áll, hogy törvényes örökösödés esetén, tehát ha az örökösödés másképpen nem intézkedik, a törvény utóbbi helyett megállapítja, hogy az örökös társak közül az egyik átveszi a hagyatéki birtokot és örökös társait kielégíti; de nem úgy, mint ma, a mikor terhes jelzálogkölcsönt kénytelen felvenni, hanem az örökös társaknak csak évi járadékot köteles fizetni, a melynek összege a birtok évi tiszta hozadékának alapján méltányosan állapítatik meg. Ezt a járadékot azután a bank leszámítja, megváltja, vagyis annak tőkeértékét az örökös társaknak kifizeti. A törzsörökös pedig, a helyett, hogy örökös társainak fizetné az évi járadékot, fizeti a banknak. Az örökös társak tehát tőkét kapnak, anélkül, hogy a törzsörökös terhes jelzálogkölcsönt volna kénytelen felvenni. A tőkével pedig vagy más birtokot vásárolnak és azt józan gazdálkodás mellett idővel nagyobbíthatják, vagy pedig más hasznos foglalkozás után néznek.

A középbirtokos osztály megerősítése a másik feladat. Ennek megoldása érdekében törekedni kell a mai középbirtokviszonyokat consolidálni, fenntartani és újabb középbirtoktestek létesítését előmozdítani. Mindkét irányban a járadék birtok intézménye tesz jelentős szolgálatot.

A járadék birtok ugyanis olyan mezőgazdasági fekvőség, a melynek tulajdonjogi megszerzése nem adásvételi ár, nem pénztőke fizetése vagy jelzálogkölcsön engedélyezése, hanem évi járadék szolgáltatása el-

A legjobb magvak
legolcsóbb beszerzési
forrása

MAUTHNER ÖDÖN
 cs. és kir.
 udvari szállító.

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Fensége udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Fensége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége udvari szállítója

Magkereskedése
 (28)

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Sárga János ékszerész és órás.
 KOLOZSVÁRTT,
 Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő ékszerekből. Arany, ezüst, acél, nikkal fali és ébresztő órákból. Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.
 Részletfizetésre kedvező feltételek mellett.

(361.)

Sárga Sergely fehéremű-, vaszon- és férfi divat raktára
 Kolozsvártt, Wesselényi Miklós-utca (Belhid-utca) S/a. sz.
 Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni
 dúsan felszerelt

RAKTÁRAMRA,

u. m. mindennemű kész női, férfi és gyermek fehéreműtök, fehér és színes asztalneműk, Chiffonok, Creasz hollandi és lumburgi vásznak, ágy és kreton és batiszt, Keztyűk, harisnyák, Nap- és esőernyők.
 Midőn a n. é. közönség azíves pártfogását kérem, bátor vagyok megjegyezni, hogy nálam legszolidabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak szerepelnek. Mindentéle honi gyártmány számkamájába tartozó áruk kaphatók.
 Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

len történik, a mely a földbirtok tiszta hozadéka alapján állapittatik meg. A járadék-birtoktulajdonos nem tartozik tőkével, hanem csak évi járadékkal, úgy, hogy ha adós marad az évi járadékkal, nem válik esedékessé a tőkeösszeg, mint a tőkejelzáloghitelnél, hanem mindig csak a járadék, a mi az ingóságokra vezetett kielégítési végrehajtással fedezhető, biztosítható.

A mellett, hogy a földbirtok szerzése ily módon a kevés tőkével rendelkező, szorgalmas szakképzett munkás részére megkönnyítették, a ki csekély tőkéjét nem kénytelen improductív vételárfizetésre fordítani, hanem azt üzemi célokra és hasznos befektetésre használhatja; igen nagy szolgálatára van ez az intézmény az eladósodott közép és nagybirtokosnak is. Mert ha a földbirtokosnak nagyobb a birtoka, mint a mennyit gazdasági erejével észszerűen megmivelní képes; vagy ha rosszul értékesíthető külsőségei vannak, a melyektől szabadulni akar, vagy ha a már tulságosan eladósodott birtokát egészen oly áron el nem adhatja, hogy ez adósságait fedezze, úgy ez esetekben birtokának egy részét, utolsó esetben az egészet felajánlja járadék-birtokalapítás céljaira, a mikor ugyanis a parcellákat eladja kisbirtokosoknak, de nem vételár-tőke ellenében, a minek fizetésére a kis emberek képtelenek, hanem évi törlesztési hányad fizetése által lassanként megváltás alá kerülő járadék szolgáltatásának kötelezettsége ellen. Ellenveheti valaki erre, hogy az eladó földbirtokoson az évi járadék nem segis, mert neki pénzre, tőkére van szüksége, hogy üzemi tőkéjét gyarapítsa, melioratiót végezhesen, adósságát törleszse. Rajta a járadék csak úgy segítene, ha az tőkésítve egyszerre fizettetik ki részére, a mire a járadék-birtokvevő képtelen. És éppen ezért közvetítőről kell gondoskodni, olyan bankról, a mely az eladó és vevő ellentétes érdekeit kiegyenlíti. A bank ugyanis a járadék tőkésített értékét, tehát a járadék-birtok vételárát az eladónak kifizeti (mindig pénzzé tehető) járadéklevelekben, ezzel ennek helyébe lép s a járadékra jogosított lesz, úgy, hogy a járadékra kötelezett vevő a járadékot közvetlenül a banknak, mint az eladó jogutódjának fizeti. Így a vevő járadékszolgáltatása dacára az eladó tőkéhez jut.

A járadék-birtokpolitika tehát az eladósodott közép- és nagybirtokosokon segít, annak viszonyait consolidálja, fennmaradását biztosítja.

De a járadék-birtok a közép-birtokos osztály gyarapítására is felhasználható, a mennyiben nemcsak kis járadék-birtokok, hanem közép-nagyságú járadék-birtokok is létesíthetők, főleg abban az alakban, hogy már meglévő birtoktestekhez hozzávásárlás

utján csatoltatnak egyes parcellák, még pedig járadékrendszer alapján, a minek jogi hatálya abban nyilvánul, hogy az így meg-nagyobbított és consolidált birtoktestet a járadék-birtok jogi természetével ruházza fel.

A járadék-birtokrendszer intézményi megvalósítására az alkalom nem hiányzik; a belső telepítés kérdésével kapcsolatban minden nehézség nélkül megoldható a járadék-birtok behozatalának problémája, ha a törvényhozás a telepítés egyik jogi alakjának a járadékrendszert elfogadja. A telepítés s az azzal kapcsolatos kérdések ügyében *Darányi* minister elnöklete alatt a télen tartott szakértekezleten *Hieronymi, Bujanovics, Kristóffy, Miklós Ödön, Hegedüs Loránt, Inczedy, Baross Károly, Ecseri* és e sorok írója a járadék-birtok mellett foglaltak állást, illetve a járadékrendszert, mint a telepítés szolgálatára alkalmas jogi alakulatot elfogadták.

Dr. Fellner Frigyes.

Terményeink értékesítése.

Sokszor és sokféle alakban felmerült már az a kérdés, hogy miként lehetne a gazdasági terményeket közvetítők kizárásával közvetlenül a fogyasztókhöz juttatni. Ez a kérdés azonban a milyen egyszerűnek látszik éppen olyan bonyolódott.

Az árúk közvetítése nagyban és egészben külön foglalkozási ágat képezvén egy nagy társadalmi osztálynak szolgáltatja a létalapot. A kérdés tehát első sorban a kereskedők lét-feltételeit érinti és kihatásában némelyek szerint, a kereskedelem eddigi területeit és hódításait korlátozná.

Azzal tisztában van ugyan mindenki, hogy kereskedelem és kereskedők nélkül még egy falucskának is nehéz lenne a mai viszonyok között megélni, de az is bizonyos, hogy a közvetítő kereskedelemnek immár olyan kinövésai is vannak, a melyeket okvetlenül le kell nyesegetni, miután a termelőnek is a fogyasztónak is ártalmára vannak.

Ilyen le nyesegetni való kinövésai a közvetítő kereskedelemnek minden terén észlelhetők, de talán sehol sem tűnik fel jogosulatlan élősködő mivoltuk olyan mértékben, mint a gazdasági termények értékesítése körül.

Itt ugyanis a tojástól kezdve, fel a legdrágább telivér paripáig, többnyire minden szakértelmet nélkülöző és csaknem erőszakkal az eladó és vevő közzé tolakodó egzisztenciák szedik dusan a vámot, még pedig egyik kezükkel az eladóktól, másikkal a vevőktől.

A „Cenzál” ur mindenütt ott van hivatalosan is, dicséri az árút és biztatja a vevőt okkal és ok nélkül, mert az ő főcélja nem az, hogy az „üzlet” mind a két fél megelégedésére köttessék, hanem csak az, hogy megköttesse, miután a cenzál-díj csak ezen esetben követelhető. Hogy aztán a felek közül melyik és milyen nagyot csalódott, az nem tartozik hozzá. Ezek haragudhatnak egymásra a meddig nekik tetszik és kerülhetik egymást akár életük fogytáig. A cenzál ur különben szívesen kisegíti mind a kettőt, az egyiket új

eladóval, a másikat új vevővel hozván más alkalommal ássze.

És a jó közönség — a termelő úgy mint a valódi kereskedő — évek hosszú sorozata óta türi ezeket a cenzál urakat maga körül, a legtöbbje pedig nem csak türi, hanem keresi és hizlalja őket.

Hazarészünk állatvásárait például az alföldi uradalmak kiküldöttjei rendszerint cenzálók közvetítésével vásárolnak, persze 20—40%-al drágábban, mintha ezt cenzál-nélkül nélkül végeznék. Az utóbbi években már nem is volt ritkaság, ha a cenzál ur a megvásárolt ökör párja után az eladótól 20—30 koronát és a vevőtől az előre kikötött közvetítői díjakat kapta. Sertéseknél, malacoknál, páronként 1—2 korona a rendes cenzáldíj az eladótól, a vevőtől aztán külön tiszteletdíj jár. Egy pár ló eladásánál 20 korona a minimum — t. i. 10 az egyik féltől, 10 a másiktól, — de az 50—100 korona sáp sem éppen ritkaság.

És mindezért vajjon miféle szolgálatot teljesít a cenzál ur? Tőkét nem fektet az üzletbe, mert még az utiköltséget is előlegezi a vevő, tudást, szakértelmet csak az vár tőle, a ki nem ismeri, a ki dicsekvéseit elhiszi. A cenzál ur tehát a szezon kezdetén legfőbb egy-két zárt levelezőlap értékű befektetést reszkizoz, melyben az ismert nagykereskedőnek tudomására hozza, hogy X-nél vagy Y-nál ez vagy az van eladó és legjobb forrásból vett tudása szerint az az áru most ezért vagy azért — többnyire koholt ok miatt — nagyon eladó. A többi aztán következik. A helyi viszonyokkal és a termelővel ő ismerős, ügyét, baját, viszonyait ő ismeri, csak ő reá hallgat és csak neki sikerül tőle olcsón vásárolni, mert ő az udvari cenzál. A vevőt tehát ő viszi ki és mutatja be a termelőnek, mint olyat, a ki az ő tanácsa és ajánlata nélkül ennek a vidéknek soha tájára sem jött volna, a ki nélküle, tanácsa ellenére nem vesz semmit, a ki csak ő reá hallgat és az általa javasolt árat fizeti. Így aztán mind a két oldalon jól meg van zsirozva a piritós, mely után minden bizonynyal a cenzál ur nyalogatandja a saját becses száját, melyet a míg az üzlet létre nem jön teljes odaadással kihasznál.

A gabonafélék értékesítése körül felmerülő csalásnak is beillő esetekről nem is szólok, pedig nagyon kecségető adataim vannak hozzá. Itt azonban néha már bizonyos tőkebefektetésekre is van szükség, mely olykor kedvezőtlen esélyeknek is ki van téve. A vége mégis csak az, hogy a cenzál urak könnyedén megszerzik a maguk 6—10—20 ezer koronájukat és szezon multával gond nélkül pikettiroznak vagy kalábereznek, mint törzsvendégek valamelyik kávéházban.

Mi gazdák pedig tovább panaszkodunk, zugolódunk vagy — és ez a cselekvés netovábbja — valahol indítványozzuk, hogy tenni kellene már ezen türhetetlen állapot ellen valamit. A baj általános és hovatovább súlyosabban nehezedik a termelőkre, úgy a kicsire, mint a nagyra, de azért a védekezés szükségességének hangztatásánál tovább még nem igen jutottunk. Minden ember a másiktól, testület testülettől, a hatóság a felettes hatóságtól várja a mentő actió megkezdését. És ha ezek közül valamelyik egy lépést tesz és halad előre a jó uton, nem támogatjuk, de gáncsoljuk, bírálgatjuk s lépésének ezerféle hát-

A Zalathnai kénkovand

ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és műtrágya-gyára alánlja legjobb minőségű mindennemű műtrágyáit

a t. cz. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-nál alóli megrendelést legzélszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet” raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a **KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.**

rányát látjuk egyszerre. Így pedig ezen a bajon segíteni nem lehet.

Ideje tehát, hogy ezt a kérdést a maga valóságában ismerje mindenki és a maga körében hathatósan hozzájáruljon ennek mielőbbi elhárításához.

A legtöbbet ezen a téren az egyes gazdák tehetnének, kiknek nemcsak módjukban áll, de a közös baj leküzdésének könnyebbé tétele és biztosítása végett mintegy kötelessége is volna, hogy terményeik eladásánál vagy szükségleteik beszerzésénél az ilyen közvetítőket határozottan kizárják. Ez persze az első tekintetre nehéznek, sőt némely esetben károsnak látszik és ez az oka, hogy a legtöbb gazda bár gyűlöli az ilyenféle közvetítőt, mégis igénybe veszi, avagy eltűri, hogy ügyletbe avatkozzék. Magam is csak egy-két birtokost ismerek olyat, a ki végregezen és nyíltan szakított a közvetítővel, oly formán, hogy az alkunál előre kijelenti, hogy cenzáldíjat nem fizet. Ezt mint követendő és kár nélkül követhető példát említem itt fel, miután a szóban levő birtokosok tényleg cenzál díj fizetése nélkül is tudják értékesíteni terményeiket. Alaptalan tehát az a vélelem, hogy ma már ezek nélkül jól sem eladni, sem venni nem lehet. Lehet bizony azt, csak akarni kell.

Az érdemtelenség által szedett közvetítői díjak megtakarítását célozzák a különböző fogyasztó és értékesítő szövetkezetek is, melyek némelyike máris meglepő eredményeket ért el.

Itt vannak aztán lovainkra a csikótelepek és a hadsereg részére vásárló bizottságok, a méncsikók bevásárlására tett kormányintézkedések. Bikák, kosok és kanok bevásárlására a m. kir. állattenyésztési felügyelők és az egyes gazdasági egyletek által rendezett tenyészállatvásárok és kiállítások, melyeken vevő és eladó közvetlenül érintkezhetik. Midezeket kiegészítik a komló és árpa vásárok stb. Az a törekvés tehát, mely szerint a termelő közvetlenül juthat igazi vevőjéhez, fogyasztójához, itt-ott már intézményekben is kifejezésre jutott és felsőbb helyről kiterjedt támogatásban részesül. Ámde mindez még csak a kezdet kezdete, részint mert a termelt anyagok külföldeségei közül kevésnek értékesítésére nyújtanak még ezek alkalmat, részint pedig, mert ilyen úton a legjobb akarat mellett sem lehet az itt mutatkozó hiányokat megszüntetni. A tenni valóknak tehát még egész sorozata vár megoldásra.

És mi tagadás benne, itt bizony a t. gazdasági egyletekre vár a legtöbb és általánosságban véve a részletekre is leginkább kiterjedő feladat helyes megoldása.

Néhány gazdasági egylet már megindult, néhány pedig némi eredményekre is hivatkozhatik ezen a téren. A mozgalom azonban aránylag igen lassan halad és ha a termelő gazdák részéről az óhajok nem nyilvánulnak hangosabban, vagy odaadó támogatással, bizalmukkal nem lehelnek életet a t. egyesületekbe, bizony a szalmaláng hamar ellobban és vissza esünk a régi tespedésbe.

Legújabbán a Marostorda vármegyei gazdasági egylet a vármegye alispánjának hatóságos támogatásával indított üdvös mozgalmat arra nézve, hogy a hadügyi kincstár intenciójához híven a hadsereg részére közvetlenül a termelőktől összegyűjtendő zabot és rozst szállítson. A szállítás és kezelés nehézségeit az egyesület vállalja magára és az által lehetővé teszi, hogy a kistermelők is részesedjenek azon előnyökből, melyeket pedig a nagy töke élvezett és jórészt még ma is élvez, tisztán csak azon okon, hogy termelőink egészséges alapon szervezkedni és szövetkezni nem tudnak, vagy nem akarnak.

Ugy tudjuk, hogy hazarésztünkben ez az első komoly lépés ezen a téren, mely, ha sikerül követői is lesznek, ha pedig nem sikerül, ismét vissza esik az úgy fejlődése.

Ezért a mindenképpen hasznos kezdeményezésért tehát a legteljesebb elismerés illeti a marostordavármegyei gazdasági egy-

letet, de egyszersmind az a súlyos kötelesség is hárul rá, hogy az ügyet erélyes kézzel és a szükséges körültekintéssel vezesse.

Mi bizunk benne, hogy így lesz és az elérendő eredmények nyomán más egyesületek és alakulandó szövetkezetek is megindulnak s végül e jó példaadás révén terményeink értékesítésének ügye a panaszok, indítványok és meddő tárgyalások homályából kibontakozva, helyes alapra jut és azon mindannyiunk tetemes hasznára a rég óhajtott és várt irányban tovább fejlődik.

Zéró.

Növénytermelési kísérletek.*)

A gazdaságomban évente termelés alá kerülő növények termelési adatait az elvétel körülményeivel egybevetve megfigyelés tárgyává szoktam tenni, hogy az abból levont tanúságok a következő években irányadó szempontokat szolgáltatassanak, a mennél jövedelmezőbb termelésre. A gazdasági nagy termelésből levont eme tanúságok a legjobb kísérleti adatok gyanánt használhatók fel a gyakorlati élet terén, s úgy általános, mint részletes utbaigazításokat adnak az egyes előfordult esetekben. Miután azok nézetem szerint nagyobb körben is érdeklődést kelthetnek, s azok ismerete esetleg az egyes adott körülmények között anyagi hasznot is biztosíthatnak a gazdának, adom azoknak egy részét az alábbiakban.

1. 100 hold zabos-bükköny tarlója, — mely a bükkönyvetés előtt magyar holdanként 16 szekér istállótrágyával trágyázott meg, — annak lehasználása után azonnal leszántatott, s szeptember 10—15-ikén az előzetes vetőszántás megtétele után holdanként 90 liter búzával sorvetőgéppel bevettetett. Tarlószántás után fogasolás, vetés után tövisboronálás.

2. 100 hold árpatarló aratás után azonnal felszántatott, s szeptember 5—10 között előzetes műtrágyázás, majd vetőszántás megtétele után ugyancsak sorvetőgéppel s holdanként 90 liter búzával bevettetett. A műtrágyázás állt magyar holdanként 180 kgr. szuperfoszfáttól (17%-os). Tarlószántás után fogasolás, vetés után tövisboronálás.

Eredmény m. holdanként	Szalma kereszt kéve (á 18)	Mag osztály			Összes
		I.	II.	III.	
1	20 2	756	30	11	797 kgr.
2	18 1	680	32	7	719 "

A bükkönytarlóban tehát, a mint az különben előre látható is volt nagyobb volt a termés. A bükköny a levegőből légenyt akvirál, s különben is istállótrágyában részesült: egyébiránt a talaj fizikai állapota trágyázott bükköny után kitűnő. Árpa után tulajdonképpen kapás vagy takarmánynövényt kellett volna adni, mert hisz ez míg egyrészt a talajtápláló erejét aránylag nagy mértékben igénybe veszi, addig másrészt utána a fizikai állapot is rossz. Rendes körülmények között ily esetben a termés aránytalanul a bükkönytarló mögött áll. A műtrágyázás által sikerül e differenciát majdnem teljesen eltüntetni.

De nézzük a következő kísérletet:

1. 30 hold árpatarló búzával vettetett be szeptember 20 és 21-én: a vetés sorvetőgéppel történt 90 liter búzával. Talajmunkálatok: tarlószántás, fogasolás s 200 kgr. szuperfoszfát (17%-os) a vetőszántás előtt való kiszórása. Vetés után fogasolás s tövisboronálás.

2. 20 hold árpatarló búzával a fenti módon elvetve műtrágya nélkül, szeptember 22-ikén.

Eredmény m. holdanként	Szalma kereszt kéve (á 18)	Mag osztály			Összes
		I.	II.	III.	
1	18 5	650	25	5	680 kgr.
2	12 1	410	7	3	420 "

* Pályamunka a múlt évfolyamunkban hirdetett pályadíjak egyikére. Ezzel megkezdjük a sorozatot s kérjük olvasóinkat, hogy szíveskedjenek az egyes cikkekkel figyelemmel kísérni. Szék.

Az eredmény tehát minden fejtegetésnél ékebben bizonyítja, hogy a műtrágya a mostohább viszonyok között való termelés eredményességét nagy sikerrel tudja előmozdítani vagyis más szóval a vetés forda esetleges hiányain alaposan segít. Magától értetődik, hogy ezzel nem egy évek hosszú során át ily arányban, minden melléktekitet nélkül folytatott rendszerről van szó, hanem egyes kísérletekről, melyek eredményessége kifogástalan. Azt óhajtjuk ezzel mondani, hogy a vetés forgó hiányain csak egyes esetekben lehet segíteni, mert a rendszeresen üzött rablógazdálkodás így is megboszulja magát. Műtrágyázás mellett a rendszeres gazdálkodás csodákat művelhet, s ha a gazdálkodási rendszer egyik másik esetben okszerűtlenségre kényszerít, úgy a termések biztosítására legjobb szer a műtrágya. Az első példából egyébiránt láthatjuk, hogy az istállótrágya hatását nem éri el, jöllehet az istállótrágya az előző évben adódott bükköny alá, a mi különben hatását fokozza.

Nézzük a rossz talajon való műtrágyázás eredményét.

1. Here után tarló s vetőszántásba jött 85 liter buza magyar holdanként. Vetés előtt fogasolva lett a föld, soros vetés után hengerezve. Vetés szeptember 1-én: tábla 5 hold.

2. Ugyancsak here után szeptember 2-ikán 5 hold a fenti módon lett elvetve, de vetőszántás előtt 100 kgr. 17%-os szuperfoszfát adódott m. holdanként.

3. 5 hold 150 kgr. szuperfoszfáttal kezeltetett, egyébként minden munkálat, mint az előző kísérletnél.

Eredmény m. holdanként	Szalma kereszt kéve (á 18)	Mag osztály			Összesen
		I.	II.	III.	
1	11 3	330	25	12	367 kgr.
2	14 2	450	32	7	489 "
3	16 5	510	41	9	560 "

A műtrágya termést fokozó hatása tehát a műtrágya mennyiségével növekszik, s a rossz talaj hátrányos hatása nagy mértékben csökken a műtrágya alkalmazása mellett. Pedig kizsárolt rossz föld nagyon sok gazdaságban van, s majdnem mindenestre elmondható, hogy azon az istállótrágyázással segíteni nem tudnak, mert hisz nem áll rendelkezésre annyi istállótrágya, melylyel az ily földeken segíteni lehetne. Ép az a műtrágyák egyik főelőnye, hogy ugyszólván korlátlan mennyiségben kaphatjuk, s így általuk földünk minőségének javítása, termésünk fokozása majd mindig elérhető. Az előforduló balsiker oka többnyire a mostoha természeti viszonyokban keresendő. A tulnedvesség mellett ép úgy nem tud a műtrágya érvényesülni, mint a nagy szárazság mellett: altalajvíz, rossz fizikai alkat stb. mind a műtrágya érvényesülésének akadályai. S a mit első sorban kellett volna említenünk, az az, hogy mindig oly műtrágyát alkalmazunk, mely körülményeink közzé való. Az ez irányú kísérletek megejtésének tárgyalása nem tartozik tárgyunk körébe, s így annak taglalásától eltekintünk. Hangsúlyozni kívánjuk azonban, hogy rossz fizikai alkat mellett a műtrágya sikeressége kérdéssé válhatik. A fizikai alkat megjavításánál (a rendes művelési munkálatok megadása mellett, az istállótrágyának döntő szerepe van; s ép ezért nem lett soha az nélkülözhető, s ép ezért tekinthető a műtrágya mindig csak az istállótrágya kiegészítő részének. Egyébiránt a műtrágyák rendszeren egyoldalú trágyák, míg az istállótrágya mindig univerzális trágyaszor.

További kísérleteim tárgyát a buza fogasolása képezte műtrágyázás mellett. Megjegyzem, hogy kísérleteim alapján — de meg az általános gyakorlati élet ujmutatása folytán is, — most már összes buzavetésemet (évente 400—500 hold) fogasolom, de azok nem sürtűk. A fogasolás mindig a bokrosodás alatt, a szárba menetel előtt történik.

1. 50 hold istállótrágyázott bükköny tarló búzája.

2. 50 hold szuperfoszfátot (à 150 klgr.) cukorrépa tarlóba vetett buza.

3. 100 hold szuperfoszfátot (à 180 klgr.) árpatarlóba vetett buza fogasoltatott meg

Ily területek fogasoltattak, de ugyanily területek fogasolás nélkül hagyattak.

Az eredmény a következő:

Eredmény m. holdanként	Szalma		Mag			Összesen
	kereszt kéve (à 15)	à 15)	I.	II.	III.	
1 fogasolva	19	10	780	25	5	810 klgr.
1 fogasolatlan	17	7	739	27	4	770 "
2 fogasolva	15	6	657	34	7	698 "
2 fogasolatlan	13	5	601	31	5	637 "
3 fogasolva	13	—	591	22	6	619 "
3 fogasolatlan	12	1	552	25	5	582 "

E számok tehát feltétlen a buzák fogasolása mellett szólnak. Bizonyos azonban, hogy kifogástalan állásu buzákat ne fogasoljunk. A fogasolás célja a föld megglazítása, s a növény gyökérzetének megsértése. Az előbbi a szabadabb gyökérfejlődést teszi lehetővé, az utóbbi a növény erőteljesebb sarjadására hat. Kifogástalan állásu buzavetéseknel erre szükségünk nincs; ha azonban a vetés a bokrosodás alatt ritkának mutatkoznék, úgy jó lesz azt megfogasolni, még pedig rendszeren, vagyis ne ijedjünk meg a kitépett buzatövek sokaságától: ha nem megy még a buza szárba úgy nem fogunk vele ártani sohasem, ha a talaj nem kemény s kérges, a mely esetben a fogasolás nem lesz kifogástalan, a mi különben a száraz, nedves talajra is áll.

(Vége következik.)

Házi állataink elősdierei.

A nagy galandféreg. (*Taenia saginata* Göre.)

Az ember bélcsövében a közönséges galandféreg, Pántlikagilisza (*Taenia solium*) mellett egy másik, vagy izekből álló *Taenia* is fordul elő a *Taenia saginata* — Mivel olyan embereknél fordul elő a gyakrabban, kik főleg nyers marhahussal táplálkoznak, rég óta gyanították, hogy az ember a szarvasmarha husának nyersen való élvezetével szerzi meg ezt a kellemetlen vendéget. Teljes bizonyossággal azonban ezt bebizonyítani legelőször Lenckart Rudolfnak sikerült 1861—62-ben etetési kísérletekkel.

Lenckart úgy tapasztalta, hogy első sorban a borju mellizmaiba, nyakába, nyakszirtjébe telepednek be a kis álcák, (ezeken a helyeken alakulnak hólyagfarkkák = *Cysticercus* borsóka) de minél többen vannak, annál többféle szervét támadják meg gazdájuknak.

Az indiai falvak körüli tócsák, pocsolók, melyek egyszersmind árnyékszékek gyanánt is szolgálnak, nagyban való terjesztői a nagy galandféregnek, mert belőlük az esővízzel a viztartókba (cisternákba) is belejut, a hol a 3 horgu élvényeket Dr. Oliviernek sikerült nem egyszer felfedezni.

Ázsiában, Áfrikában általában igen gyakori. Legjobban megfigyelték Abessiniában, hol a nép nem is tartja rossznak sőt azt mondja, hogy egy legalább szükséges az egészségök rendben tartására, mert nélküle székrekedésben s ennek következményeiben szenvednek. (Nálunk is azt tartja a nép, hogy minden embernek kell legyen egy „élő gelesztája“, mely ha elhajtatik, az ember egészsége megy tönkre. De a mennyire nekem sikerült utána járnom, a magyar nép nem egy bizonyos bőlféreghez köti ezt a tulajdonságot. — Olyan általános, bizonytalan fogalom ez is a magyar népnél, mint a „vizi borju“. Minden faluban másformában ismerik.)

Természetesen az ilyen állapotban lévő abessiniái könnyen esik minden más betegségbe is aztán. Épen azért — írja Lenckart — elhajtásukra a Kussopot csak akkor használják, ha már nagyon megnőtt bennök a féreg. Így pl. minden 2—3 hónapban.

A *Taenia saginata* cosmopolita kisebb-nagyobb mértékben az egész világon előfordul. Európában leggyakoribb a szakácsok és

szakácsnők között, minthogy ők szokták a nyers marhahúst kóstolgatni, továbbá azok között, kik diaeteticus okokból esznek nyers marhahúst.

Lenckart nézete szerint az ébrények a szarvasmarhában néhány évig élnek. Életerejük úgy a főregé, mint az ébrényeké elég gyöngye. Mert a gazdaállat elhalása után 14 nappal már mind elpusztultak. Sőt a beszózott husban már 24 óra múltán is egyetlen eleven hólyagférget sem talált.

Az emberben sokáig élél kifejlődött állapotban. Jegyezték föl esetet, hol a patiens 35 évig szenvedett benne.

Hatása vagy localis: a bélben, főleg éhes állapotban érzett kellemetlenségek, görcsök, emésztési zavarok, székrekedés, diarrhoea vagy hosszabb taenia saginata betegségnél a test általános táplálkozása csökken és a sápkórhoz hasonló tünetek jelentkeznek. Ezzel kapcsolatban aztán ép úgy, mint a szegényvérűségnél idegbántalmak is lépnek föl Fülzugás, érzéktévedések, szédülés, ájulás, izületi fájdalmak, epilepsia stb. Sőt szellemi betegségek is léphetnek föl a taenia saginata-betegség súlyosabb eseteiben. Mindezek a bajok a féreg elhajtása után rendszeren meggyógyulnak.

A taenia-betegség biztos fölismerésére azonban az itt elmondott tünetek nem elegendők. Jelenlétének biztos megállapítására egyetlen mód az ürülékben feltalálható vagy önállóan eltávozó taenia-izek (proglottis-ok). És csakis akkor tauácsos, a meglehetősen mélyreható, drasticus taenia kurának magát alávetni.

A *Taenia saginata* Göre természetrajzi jellegzésére ideiglatunk néhány adatot: A *dajka* (scolex), melyet régebben *fejnek* mondtak 4 szívó koronggal van ellátva, de nincs horogkoszoru rajta, tehát könnyebben leválasztható a bélfaláról, mint a *Taenia solium*. Hossza 4—8 méter. A testizek száma 1200—1300. Az érett embriókat tartalmazó testizek (rendes körülmények között csak ezek távoznak el az ürülékkel) tökmaghoz hasonló alakúak, 18—20 mm. hosszúak s 7—9 mm. szélesek. Két üveg lemez között kissé szétrnyomva a középvonalában egy sötét vonalat (uterus) látunk, melyből mindkét oldalra 17—30, gyakran többszörösen elágazó oldalágak indulnak ki (az uteruságak). Ezekben a csövekben vannak az érett embriók. Naponta több érett iz szokott eltávozni (7—12) és pedig széketlet nélkül is. Nedves kamrában, meleg helyen még több napig is megtartják mozgékonyágukat. B. S. dr.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Zsindelytetők konzerválása. Vannak apró dolgok, csekélységek, melyek a gazdálkodásban igen fontos szerepet vihetnének, de melyeket kicsinylésből a legtöbben neglálunk. Vagy nem ismerjük hasznosságát, vagy nem akarjuk felismerni, s mivel félünk a kísérletezéstől, egyszerűen nem vesszük figyelembe, pedig sokszor ily egyszerű dolgok idővel sok filér kiadástól megkímélnék; ilyen apróságnak tartom én a háztetők konzerválását.

A modern építkezés már csak zsindely és cserépfedést ismer, sőt nagyobb városokban már tűzrendészeti szempontból hatóságilag is csupán a cserépfedést, vagy bepléhezést engedik meg, pedig a zsindely olcsóbb is, tartósabb is, ha azt kellőleg praeparáljuk.

A legegyszerűbb, legolcsóbb s az eltartás céljainak legmegfelelőbb már a fatetőkre: a méztej, vagyis a kellően hígított oltott méz.

A zsindelyeket a tetőre szegés előtt pár napig híg mézben hagyjuk, néha-néha fölkarván azt, ezáltal teljesen ellentállásra képesek lesznek az időbehatások, sőt a tűz ellen is. — A likacsokra beszívódott méz nem sokára átalakittatik szénsavas mézszé, s ez egészen keménnyé s elégheletlené teszi.

Minél szárazabbak voltak a zsindelyek a praeparálás előtt, annál bővebben ivódik át a

fa mézszél és annál tartósabb lesz az ily zsindelekből készült tető.

+ Romlott vaj kezelése. Az avas vajat két módon is javíthatjuk. Egyik szerint kevés tiszta szódával és vízzel, ezután kétszer — sós vízzel gyurjuk át a vajat, ez által a tejsavat s a főlbomlott glicerideket kimossuk abból s a vaj ismét élvezhetővé válik. — A másik módszer értelmében tiszta vízzel kimóssuk a vajat, s apró darabokban a köpülőbe rakjuk, kevés friss tejet töltünk hozzá s az így származott keveréket egy ideig köpüljük; most a tejet leöntve, a vajat kimóssuk és rendes eljárás szerint kidolgozzuk, mintha egészen frissen készítettük volna; az így tisztított vaj a frisshez tökéletesen hasonló.

Ha a vaj keserű, jó ízét úgy adhatjuk vissza, hogy 2 liter hideg vízben, gyógytárból vett 18 gr. jó hamuzsirt, 200 gr. fehér cukrot s 200 gr. konyhasót oldunk fel, ebben jól meggyurjuk a keserű vajat és sóval behintett edénybe tesszük. Ilyen eljárással a vaj 48 óra múlva ismét élvezhető lesz.

+ Aranypróba. A vizsgálandó fémtárgyat tűzkőhöz (kovakő) dörzsöljük, míg jól észlelhető nyomot hagy maga után; ha most égő kénes gyufa-lángját a fém nyomásával a tűzkőn érintkezésbe hozzuk, vagy egy csepp salétromsavat (választóvíz) öntünk arra, a fém nyoma nem változik, ha tiszta aranyal volt dolgunk, míg más fémnél elenyészik az.

Jó a tömör pokolkő oldat is, ezt a vizsgálandó fémtárgy felületére hozva, semmi váltóztást nem észlelünk az aranyal vagy ezüstnél, míg a nem nemes fémnél barna foltot kapunk. if. F.

IRODALMI SZEMLE.

Külföldi lapokból.

Kísérletek répamag pácolással. Már a rómaiak is használták bizonyos óvó szereket egyes növényi ellenségek ellen s az idők folyamán, hogy kulturnövényeink épen a kultúráltság következtében ellenállókéességükből sokat veszítettek, fontos dologgá vált a betegségek ellen präventive eljárni. Maga a pácolás egy ilyen mód, a mit a buza-, árpa- és zabvetőmagnál üszög, a burgonyánál a rothadás ellen szoktak eszközölni. Sokan tiltakoznak ugyan az ellen, hogy a természet dolgaiba avatkozzunk, mások és különösen a kis földművelők között az a hit van elterjedve, hogy mindenféle mesterséges eljárás s a műtrágyák használata a talajt, szem- és szalmatermést megmérgezi, de a mennyiben ennek a hitnek néhol van is egy szemernyi alapja, tulzott dolog erről rénképeket alkotni magunknak. Mások nagyon körülményesnek és költségesnek tartják a pácolási eljárást s ez tényleg az is, ha az előirt eljárási módokat nem tartják be, mert akkor nem lesz haszon belőle. A répamag burka is számos ártalmatlan élősdin kívül igen sok növényi betegséget előidéző mikrobát tartalmaz s hogy ezek pácolással ártalmatlanná tehetőek, azt pácolási kísérletek megerősítették. Főleg a phoma-gomba, a mely a gyökér és száraz rothadást idézi elő és rothadást előidéző haktériumok, melyek a csirát támadják meg s a gyökerecskéket megbarnulását és megfeketedését okozzák, jönnek itt számításba. A répamag pácolása 1 % os karbolsavban való 20 órás áztatással, vagy koncentrált kénsavban való 1/2 órai kezeléssel, vagy lysolnak 2 % os oldatában 20 óráig való impregnálással, vagy 1/2 % os klórmészben 2 óran át való pácolással történhetik. Kísérletek eredménye legjobbnak a klórmész, és a kénsavval való kezelést tünteti ki. Legkevésbé a lysol vált be. A pácolás eredménye a kísérleti telepen az volt, hogy a pácolatlan parcellák adtak 233, 238, 232, 230 font gyök termést, a mikor a karbolsavval pácolt 240, a kénsavval pácolt 245, a lysollal kezelt 155 és a klórmészszel kezelt 248 fontot adott. Az óvó eljárásnak jó még az

u. n. „hámozás“, a mi abban áll, hogy a magokat mechanikai úton ránczos külső burkuktól meghámozzák. Az így és páczolással kezelt répmagvak növényei a betegségek föllépésénél a következő eredményt mutatták: nem kezelt magvak növényeiből a betegségek 23,3%; koncentrált kénsavban 12,5%; hámozva és kénsavval páczolva 14,3%; 2%-os rézgaliczban szerelve 14,3%; ugyanezen eljárás és hámozva 16,6%^{1/10} csak hámozva 14,7% megbetegedést mutatott. („Deutsche landwirtschaftliche Presse“.)

A rozs kitelelése. Az őszi vetések idejének közeledésével fontos kérdéssé vált a rozsok kitelelése. Az, a mit a rozsvetésékben az idén észleltünk, a 70—90%-os veszteség rozsvetésünkben s a megmaradtak silány állapota aktuális teszi a kérdéssel való foglalkozást. Ami ellen nem tehetünk semmit, az az időjárás mostohasága. De a kitelelésen s időjáráson kívül a talaj állapota is fontos, mert kedvezőtlen időben az át nem eresztő talaj és a tulságos nedvesség előmozdítja a kifagyást. Ilyen talajokon az alagsövezés elkerülhetetlen. A másik dolog az, hogy a talaj rozsnak való előkészítése megfelelő legyen, a talaj ne legyen tulságosan meglazítva, a vetőmag ne legyen tulságosan bekenve. Legfontosabb azonban a vetőmag állapota, annak fajtája és kora. Kifagyás ellen álló biztos fajta nincs, de egyes fajták mégis nagyobb ellenállást mutatnak, így az idén a petkuzi rozs minden többi fajtát felülmúlva a legjobban telet ki. De a gazdák figyelmébe ajánlandó az a régi, jól bevált szabály, hogy „vetésre régi (egy éves) magot használjunk.“ Rideg időjárásban, mint a milyen az idej is volt, a régi mag sokkal kevesebbet szenvedett a fagytól. Ez a szabály ugyan a teoria ellen szól, a mely azt mondja, hogy a vetéshez új magot használjunk, mert ez csirázóképesebb és növénye gyorsabban fejlődik. Ez igaz is. De éppen ezért, mert több a csirázás, számos gyöngye csira és ennek következtében számos gyöngye növény is lesz, melyek rossz időben könnyebben pusztulnak is el. Régi magból normális viszonyok között 70-8% csirázik ki, de a kicsirázottak, ha lassabban fejlődnek is, edzettebbek is az időjárás ellen. A lassabb fejlődés miatt korábban kell vetni a régi magot, hogy kellően kifejlődve menjen a télel. Nem jó rozstól olyan növény után vetni, mely lazán hagyja maga után a talajt, pl. a burgonya, a magot nagyon mélyen ágyazni nem szabad mennél csekélyebb a magtakaró, annál jobb. (Der deutsche Landwirt.)

Kiállításunk.

A tenyészállatkiállításunkra vasuton hozandó állatok kedvezményes szállítására jogosító igazolványt a múlt héten elküldtük. Ezen a héten elküldtük az állatok kísérőinek díjmentes utazására szolgáló s az állattenyésztési felügyelőség által kiállított igazolványokat. Az igazolványok tehát még idejében lesznek a kiállítók kezei közt s így a szállítás minden nehézség nélkül történhetik meg. Az először küldött igazolványok a feladásnál kiszolgáltatandók, a második igazolvány felmutatás után a kísérőnél marad. Netalán fönnakadások elkerülése céljából minden kiállítónknak még egy igazolványt küldünk, mely szükség esetén az állomásnál kitölthető lesz és az először küldött igazolvány helyett használható föl. — Esetleges szállítási nehézségeknél a kiállítók sürgönyileg a kiállítás rendező bizottságához forduljanak.

Kiállítási állatok és gépek csupán a helypénznyugta felmutatása mellett bocsátatnak a kiállítás területére.

A kiállításra állatok legkorábban 29-én délelőtt és legkésőbb 30-án este 7-ig bocsátatnak be. Ezen idő alatt minden állatnak helyt kell lennie.

Gépek a szabadban már most rendezhetők. A termekben kiállítandó tárgyak 29. és 30-án rendezendők.

Eddig beérkezett bejelentéseink a következők (az állatkiállításra):

Ló	55 drb.
Szarvasmarha	264 »
Bival	15 »
Juh	66 »
Tyuk	35 törzs
Lúd	5 »
Rucza	7 »
Pulyka	2 »
Galamb	50 »
Kettős fogat	8

(Összesen 101 kiállítótól.)

Jövő számunkban az összes (akkor már végleges) bejelentéseket (ugy az állat, mint a gépkiállításait) részletesen fogjuk közölni.

A szamosvölgyi vasút részvénytársaság 9963/CII. sz. átiratával tudatja, hogy a kiállításunkra szállítandó tenyészállatok és azok kísérőinek ugyanazokat a kedvezményeket engedélyezte, mint a magyar államvasutak igazgatósága. A szamosvölgyi vonalon levő kiállítóknak 2 db., az állattenyésztési felügyelő által kiállított egyforma szállítási igazolványt küldtünk el. Egyik az állatok kedvezményes szállítására, másik a kísérők díjmentes utazására szolgál.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Helyreigazítás.** Lapunk múlt (aug. 5-ki) számában »Kömlőértékesítési értekezlet« cz. közlemény alá tévedésből Cséser Lajos s. k. aláírás került, pedig a közlemény Nagy-Küküllő-vármegye kiadóhivatala által küldetett be.

— **Erdélyrészi kömlőtermelés.** Utolsó tudósításunk óta meglehetősen előre haladt a kömlőtermelés. A nyári kömlő nagyrészt le van szedve. Az őszi kömlő is megindul helyenként. Vannak helyek, a hol 5—6 mázsás terméseket jelentenek, máshol pedig a váltakozó időjárás, forró nappal, hideg éjjel s esős napok folytán alig remélhetnek 200—300 kgr-ot. — Sok helyen a szél s a jég tett kárt, máshol a korom s fehér penész, a tetű s bolha tömegesen s együttesen léptek fel s tették tönkre a két-három hét előtt szépen álló termést. Ha a tő megmarad s esők nem lesznek, tehát a szárítás jól folyhatik, úgy átlagon 320 kgr. termést várhatunk holdanként. A nyári kömlők kilója még mindig 200—240 fillérért kelnek. A Királyhágón tuli kömlőskertekben szintén így kél a kömlő.

— **Beiratások az állatorvosi főiskolán.** A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolán a beiratkozások az 1900/901 tanévben szeptember hó 1—8-ig bezárólag fognak megtartatni. Szeptember hó 8—15-ig a beiratkozásokat írásbeli kérvényre a tanártestület, ezen időn túl pedig október 15-ig a földmívelésügyi m. kir. Miniszter engedélyezi. Felvételi feltételek: betöltött 16 év, a gymnasium vagy reáliskola VII. osztályának sikeres elvégzését vagy a kereskedelmi érettségi vizsga sikeres letételét igazoló bizonyítvány. Az állatorvosi tanfolyam négy évig tart, a beiratási díj 4 korona, a tandíj félévenként 30 korona. Tandíjmentesség vagy

állami ösztöndíj elnyeréséért benyújtandó kérvények iskolai bizonyítvány hiteles másolata, szegénységi és erkölcsi bizonyítvány csatolása mellett a földmívelésügyi m. kir. Miniszter Ur Ó nagyméltóságához czimezve a beiratkozás alkalmával a főiskola rektori hivatalában adandók be. Budapest 1900. aug. 4. Dr. Nádas Károly h. rektor.

— **Az erdélyrészi gabonaküldemények szállítási kedvezménye.** A magyar államvasutak vonalain azokról az erdélyrészi állomásokról, melyek Budapesttől legalább 400 km. távolságra vannak (ideértve Kolozsvárt is) és Budapest, Vác, Pozsony, Almás-Füzítő, Komárom, Győr, Bécs, Machegg, vagy egyéb magyar határállomáson át Ausztriába szállított gabonaküldemények vasuti szállítási kedvezményben részesülnek. És pedig: 5000 tonna szállítása esetén a külön díjszabás teteleiből 10% — 10,000 tonna elszállítása esetén a külön díjszabás teteleiből 20% engedtetik el. A kedvezményt a feladó élvezi visszatérítés útján. Jó Isten! Kinek van nálunk 50.000 vagy pláne 100.000 métermáza Ausztriába szállítani való gabonája?! Kevesebb szállítási kedvezménnyel is beérnök, ha azt a keveset, a mink van, csak valamivel olcsóbban szállíthatnók — Budapestre, hogy ne kellene 2—3 koronával olcsóbban eladni buzánkat, mint a hogy azt a budapesti tőzsdén jegyzik. Hej pedig ott is, de alacsonyán jegyzik!

— **A komló állása a külföldön.** Stájerországban már javában folyik az őszi komló szedése is, a nyárit már piacra árulták s Saazban 50 kgr.-onként 180 fillért kértek. Csehországban az időjárás még mindig gyenge, hűvös, esős, a komló sokat szenved; csak 1/3 termést várnak. Sok kert termése igen finom. Bajorországban közepes termést várnak, elég jól fejlett a komló, de ha az esős és hűvös időjárás megmarad, úgy a szárítás bajos lesz. Itt is mindinkább megbarátkoznak a mesterseges szárítás eszméjével, a mi Csehországban már erősen el van terjedve. Württembergben közepesenél gyengébb termést remélnének, mert a mellékindák nem fejlődtek, a korai már meg van szárítva; Galiciában szintén általán megkezdtek a szedést. A komlópiac úgy Nürnbergben mint Saazban ma még bizonytalan; serényen foglalkoznak a tavalyi termés-maradványok eladásával (minden áron!) Az idej termésből a legkorábbi stájer komló került eladásra, kilónként 250—350 fillért ígérnek. Tekintve az utolsó hét nagy hősege nyomán beállott nagy sörfogyasztást: azt hiszik csakhamar a friss komlóra kerül a sor a piacon!

— **Szaktudósítói jelentés.** A kereskedelmiügyi miniszter odesszai szaktudósítója írja a következőket: Az orosz buzának számos válfaja van, melyek egymástól nagyon eltérők és a következő elnevezések alatt ismeretesek: girka (kisszemű tavaszi buza), azima (őszi buza), melyet főleg a podoliai és kievi tartományokban termelnek és Svájcba, valamint Németország nyugati részében exportálnak, ulka (bőhözamu őszi buza), a mely a fogyasztóknál nagy kedveltségre talál és Odessza főkeviteli cikkét képezi. Szokványbuzát Oroszországban nem ismernek. A kivívó rendszerint maga állítja össze a mintákat, a melyek alapján a külföldi kereskedőnek ajánlatát megteszi. De rozsban és árpában mégis kifejlődött már egy bizonyos szokvány minőség és pedig az előbbinél 70—71 kg. az utóbbinál pedig 60—62 kg. vétetik alapul. A nyugateurópai piacokon Észak-Amerika és a La-plata tartományok versenye mindinkább kiszorítja az orosz buzát; ennek következtében Oroszországban a buza-termelés hanyatlik és helyébe a zab és árpa-termelés lép életbe.

— **Fölvívás.** Az elmúlt héten két messziről érkezett levelet kaptunk. E Ballaguy Algirből és Vve. R. W. Hustinx Fils Maastrichtből, (Hollandiából) tettek kérdést az iránt, hogy az említett helyekre nagyban milyen mennyiségben és milyen árban tudnánk babot, és pedig fehér, barna, vagy vegyes fajta babot szállítani.

Fölvivjük gazdatársaink figyelmét erre a dolgra és ajánljuk, hogy küldjék be hozzánk mintával ellátott ajánlataikat annak megjelölésével, hogy milyen mennyiségben és milyen árban tudnák azokat loco szállítani Valószínű, hogy ha hazarészünkből a szükséges mennyiséget megszerezni sikerülne, az igen jó árban lenne a külföldre eladható

— A kolossvári kereskedelmi és iparkamara czirokszállításra való fölvívása. A kolossvári kereskedelmi és iparkamara együletünket fölszólította, hogy mielőbb olyan egyént, vagy uradalmat nevezünk meg, a kiktől, vagy a melyektől a hazai seprő-gyárosok a *czirkóles (czirok) szalmát* beszerezhetnék. Fölvivjük gazdáink figyelmét erre az átiratra és kérjük, hogy a kik a megkívántatott czirokszalma-val eladás céljából rendelkeznek, azt velünk tudassák, mert bizonyára jövedelmező lenne, ennek ipari célokra való eladása.

— Komlóvásár. A segesvári komlóvásár szept. 18, 19, 20 ik napjaira tüzetett ki Ajánlatos, ha ez időre tömegesen keresik tel termelőink a vásárt árukkal vagy mintákkal, mert itt számos hűlföldi kereskedő ígerte megjelenését

— **Állatkiállítás Dicső-Szt.-Mártonban** Kis-Küküllő vármegye gazda-bizottsága földmivvelésiügyi m. kir. miniszter úr ónagyméltóságának anyagi támogatása mellett 1900. okt. 13-án d. e. 10-től d. u. 2 óráig Dicső-Szent-Mártonban a Baromvásár téren a baromvásárral egyidejűleg díjazással egybekötött Állatkiállítást rendez. Általános határozatok: 1. Pénzdíjak a kiállított állatok után csak 50 holdon alóli, kis-küküllő vármegyei kis gazdáknak és haszonbérletűeknek, ugyancsak községeknek községi bikák és kanok után adhatnak. 2. Vármegyei nagyobb birtokosok részére, kiállított állataik után a bíráló-bizottság megállapítása szerint arany és ezüst oklevelek adhatnak ki. 3. A kiállítás területén a Baromvásár téren országút felől eső része — Szatner féle ház mellett — jelölték ki. 4. A kiállítás tárgyát képezi: a) erdélyi magyar tenyész szarvasmarha-fajta; b) sertések közül a kondorszörű mangalicza a báznai- és berkshiri fajta tenyész kanok és kockák 5. A kiállítók kötelesek állataikat f. évi október hó 13 d. e. 10-től d. u. 2 óráig az állatkiállítás területén hagyni. 6. Kiállítani szándékozók kötelesek állataikat kis-Küküllő vármegye gazda-bizottságánál legkésőbb október hó 6-ig írásban bejelenteni. Ezen időn túl bejelentések nem fogadottnak el. Dicső-Szent Márton, 1900 július 4. *Kis-Küküllő vármegye gazda bizottsága.*

— **Gyümölcstermelés és értékesítés.** Darányi Ignác földmivvelésiügyi miniszter széleskörű akciózt indított a gyümölcstermelés értékesítésére. Magyarország gyümölcsfaállománya hatvan millió, fele ennek is szilva-fa, e számnak meg kell tiszereződnie és pedig piaczképes fajtákkal, hogy számbavehető termelési ág legyen. A miniszter ez okból mindenek előtt mintaszerű gyümölcs telepeket és fanevelő-, szaporító-iskolákat létesített. Így létesült Budán a kamara erdőben 62 hold anya gyümölcsös, Ungvárt tizenhat holdas vadgyümölcsös, Szolyván. Baján Orosházán kertgazdasági iskola. Az állami fakertészetekből 110 ezer darab csemete adatott el. Ingyen 200 ezer osztatott ki főleg kiscgazdák között, nemkülönben lelkészeknek és tanítóknak is, akik irányító hatással lehetnek. Mivel azonban a szükséglet még mindig nem elégíthető ki, a miniszter több irányban tárgyalásokat folytat, hogy e telepeket szaporítsa. A községi faiskolákat kezelő néptanítók buzdítására a miniszter kiosztotta a földhitelintézet által rendelkezésére bocsátott 500 korona pályadíjat is, melyből 20 faiskolai kezelőnek buzdóságát jutalmazták. A miniszter a gyümölcskultúra fejlesztésére a már eddig általa létesített tordai, lőcsei, nagyboesköi és vásárhelyi kertmunkás tanfolyamokat szaporítani fogja, mint, mely intézmény a gyakorlati ismeretek terjesztésére és jó munkások megnyerésére bevált.

— **Mezőgazdasági és kereskedelmi kamarák együttes működése.** A közgazdasági kamara nálunk most kipattant eszméjének el-

lenesei a termelési tényezők képviselőinek meg-egyezését és így hatásos működésének lehetőségét a priori kétségbevonván magának a közgazdasági kamarának eszméje ellen foglalnak állást. Hogy pedig ez az együtműködés nem agyrém, azt egy német példa mutatja. A hildesheimi központi gazdasági egylet legutóbbi választmányi ülésén Hannover tartomány mezőgazdasági kamarájának azon átiratát közölték, hogy a hannoveri gazdasági kamara és a hannoveri kereskedelmi kamarák szövetsége között olyan megállapodás jött létre hogy bizonyos, mindkét részt érdeklő dolgok tárgyalásánál együttes tanácskozást folytassanak s erre a célra a hildesheimi központi gazdasági egylet a gosleri és hildesheimi kereskedelmi kamarához megbízottat küldjön ki.

— **Ankét a határidőüzlet ügyében.** Még nem nálunk tartják. Az osztrák földmivvelési miniszterium nagy előkészületeket tesz egy ankét megtartására, a mely a tőzsdei határidőüzletekkel fog foglalkozni. A miniszter egy bizottságot küldött ki, a mely 47 kérdésben állapította meg az ankét tárgyalási anyagát. Ezeket a kérdéseket már meg is küldték a szakértőknek. Az ankétet október 11-étől november 17-ig fogják megtartani, úgy, hogy minden egyes érdekcsoport 3—3 napig fog az egyes kérdésekkel foglalkozhatni. Vekerle Sándor, akkori miniszterelnök 1894-ben a képviselőházban kijelentette, hogy a mint más országokban intézkedések történnek a határidőüzlet szabályozására, ugyanakkor nálunk is kell foglalkozni ezzel a kérdéssel. — Azóta a német tőzsdéken a határidőüzletet mai formájában eltörölték, Párisban szabályozták, Amerikában az antioption — bill-t hozták be, Bécsben most tartanak a kormány kezdeményezésére ankétot, nem kétkelhetünk tehát, hogy nálunk is nemsokára szönyegre kerül az a kérdés, a mit egy agráriussággal éppen nem valódiható miniszterelnök hat év előtt kiállításba helyezett. Bizunk benne, hogy így lesz.

— **Fogyókák és fegyenczeknek mezőgazdasági munkákra való alkalmazása.** A német belügyminiszter ez év június 30-án ebben a tárgyban kövekező rendeletet adta ki:

Szabadságvesztésre ítélt foglyokat ezentúl mezőgazdasági munkákra is föl lehet használni és pedig a következők figyelembe vételével:

1. A munkára kijelölt szakasz nagysága. legfőbb 30 és legkevesebb 12 főből állhat. Női foglyok is alkalmazhatók akkor, ha a munka helye a fogháztól olyan közel van, hogy ezek este oda visszaterhetnek és a hazakísérés különösen város helyen feltűnés nélkül történhetik.

2. Több gazdának közös munkára is adható egy szakasz ha a gazák valamelyeke az intézettel szemben a felelőséget magára vállalja.

3. A foglyok kiválasztásánál börtön büntetésre ítélték 3 havi és fegyenczek 6 havi büntetés eltelte után alkalmazhatók, mindkét esetben azonban csak ha a még kitöltendő büntetés 2 évnél nem több. A fogházintézet felügyelője köteles a foglyokat a legnagyobb gonddal kiválasztani, veszekedő, közveszélyes, vagy szökésre hajlandó foglyok alkalmazása melőzendő

4. Minden szakasz mellé legalább egy állami felügyelő (felügyelőnő) és szükséghez képest segéd-felügyelők alkalmazandók. Rendesen minden szakasznál legalább két felügyelő legyen.

5. A munkabér minden fogoly részére minden éves nap után teljesen fizetendő, tekintet nélkül arra, hogy a munkát kedvezőtlen időjárás miatt meg kellett szakítani.

A munkaadóval írásbeli egyezséget kell kötni, melyben a munkabér nagysága, az egyéb általa elvált kötelezettséget és az intézettel szemben támasztható jogai befooglaltassanak.

7. Deczember hó 1-ig jelentés teendő a fölül, hogy a foglyoknak munkára való felhasználásánál nem merültek e fel nehézségek és tanácsos e két évnél több büntetéssel terhelteknek külső munkákra való felhasználása.

— **Arankamentes, plombozott löheremag tisztán kapható a »Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank áruraktárának vezetőségénél, Kolozsvárt vasuti-állomás mellett.** Minden megkeresés e címre intézendő és pedig idejében, hogy a raktárnak legyen alkalma és ideje a kellő mennyiség kiállítására. (2.)

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

Budapesti gabonatözsde.

(Augusztus 21.)

I. Készáruüzlet.

Buzában az üzlet hangulata szilárd volt. — A malmok jó vételkedvet tamusítottak s kellemes irányzatban változatlan tartott; az üzlet vége felé, tételekben néhány fillérrel magasabb árakat is fizettek.

Elkelt ca 50.000 mm., melynek egy kisebb részét magánvevők vásárolták. 8.—7.55 K. áron. Erdélyi 7.47—7.75 K. jegyez.

Ross mérsékelt forgalom mellett szilárdan tartott maradt. 6.70—7.— korona között jegyez prompt szállítással készpénzfizetéssel.

Takarmányárpában gyenge a kínálat; a hangulat és az árak szilárdak: 5.50—6.— koronáig fizetnek.

Zabban az irányzat szilárd és jobb kínálat mellett az árak változatlanok. Minőség szerint 5.20—5.70 koronáig jegyez.

Tengeri 6.2—6.30 korona között jegyez. Az árak mindenütt 50 kilogrammonként értendők.

II. Határidő-üzlet.

New-Yorkból ismét 1/2 c emelkedést jelentettek s az árfolyamok a tegnapi zárlat fölött indultak is, a nélkül azonban, hogy ezen pozíciójukat föntartották volna. Nemsokára az általános üzleti részvétlenség, hanem a készáru és határidő közötti értékkülönbséget is ismét csak lanyhító behatással volt s a készáruhoz viszonyítva, az októberi buzát magának tartják. Eme határidőben tehát lebonyolítások eszközöltettek, míg az áprilisi buza inkább tartott maradt s a report is 38 fillérre emelkedett.

Ross is csökkent néhány fillérrel, az érdeklő. és azonban mindazonáltal jó maradt

Tengeri augusztus és szeptemberre üzletellen.

Készáru-buzában azonban tartósan élénk a forgalom. A malmok szívesen vásárolnak s így ma is nagyobb tételekben élénk üzlet fejlődött. Privátvevők is vannak néhányan a piacon, kik naponkint vásárolnak — spekulációra

A

Magyar Jelszó-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alapitokeje 30 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyujt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: **50 évi törlesztéssel 5 százalék.**

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelszóügyl felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve **az Erdélyi Gazdasági Egylet** bizalmi férfai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereséymkötvények.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Tájszerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

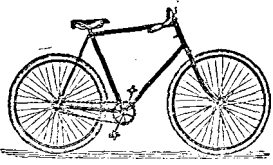
ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

H I R D E T É S E K.

Honi saját gyártmányu varró-gépek.

ERDÉLY LEGNAGYOBB
Kerékpár és
Varró-gép
raktára.

Szakszerű kerékpár és varró-gép javító
mechanikai műhely.

Bernáth Ede Sándor
KOLOZSVÁR.

a magyar kir. posta- és távirada szállítója.

Raktéron tartok mindenfajta varrógépet.

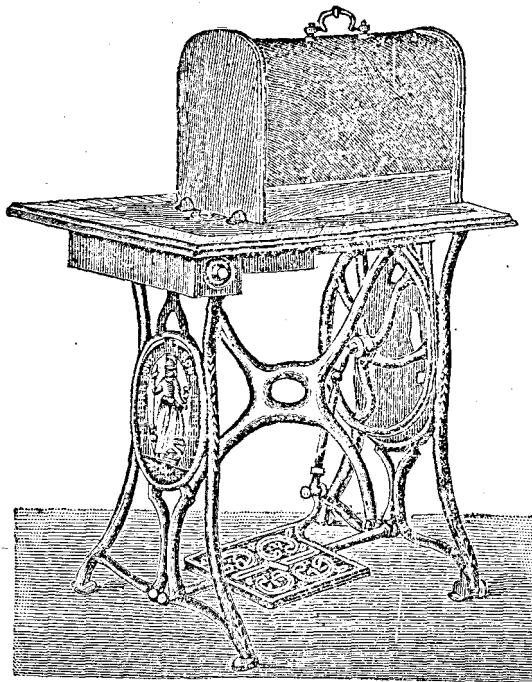
Gépeim azon alkatrészei, melyek egyáltalában hazánkban gyártatnak, mind honiak, s a lát nevem alatt hozom azokat forgalomba s azok jóságáért 5 évig felelek; ez idő alatt teljesen díjtalanul javítom azokat vidékről is.

Gépeimet igen előnyös havi részletfizetés mellett adom el, a régít becsérem.

Géprészek, olajok, a legjobb tűk készletben.

KERÉKPÁROK (378.)

az összes világhírű bel- és külföldi gyártmányok.

NAGY JAVÍTÓ MŰHELY.

Vevőimet saját gépemen és nagy zárt iskolában meg is tanítom.

Sürgönczim: Bernáth gépraktár.

Telephon szám: 412.

G E N G Á K O S

vízvezeték és csatornázási vállalat épület- és műlakatosság,

technikai műhelye

Kolozsvárt, Szentlélek-utca 4. sz.

Kitüntette a párizsi f. academia levelező tagságával ipari díjtásokért

✻ díszerezzel 1892. ✻

Sürgönczim: GENG.

(379.)

Telefon: 298.

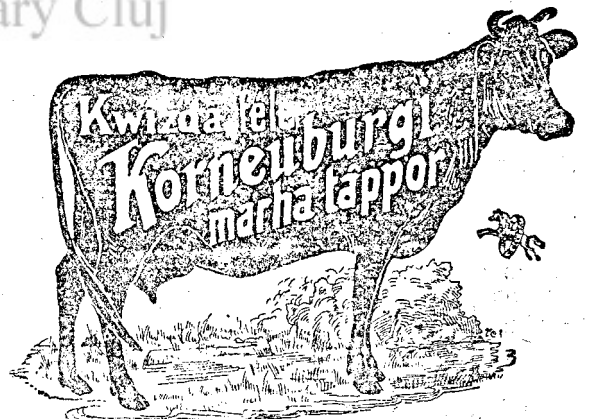
Mindenemű vízvezeték és csatornázási munkálatok, fürdőberendezések, angol szagmentes ürszékek.

Magán vízvezetékek berendezése gyárak, gazdaságok stb. részére. Világítás és fűtési berendezések, épület- és műlakatos munkák, vas szerkezetek, vasrácsok, villámhárítók, villamos berendezések, telefonok, villany világítások. elektromos accumulátorok stb.

Acetylen világító készülékek, calcium karbiol.

Kwizda-féle Korneuburgi marha táppor.

Mértékletességi gyógyszer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. Már 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágytalanság, rossz emésztés ellen, valamint teheneknél a tej javítására és a tejhoram fokozására. Egész skatulya ára K. 1.40, fél skatulya ára 70 fillér. Csak akkor valódi, ha a fenti védjegyvel van ellátva. Kapható az összes gyógyszertárakban és drogueriákban. (328. II.)

Főraktár:

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár főhercegi udvari szállító, körgyógyyszerész Korneuburg, Bécs mellett.

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályozóval.

A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogyo morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad önműködő „Siphonia” gyümölcs és szőlővessző permelezők, gyártatnak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

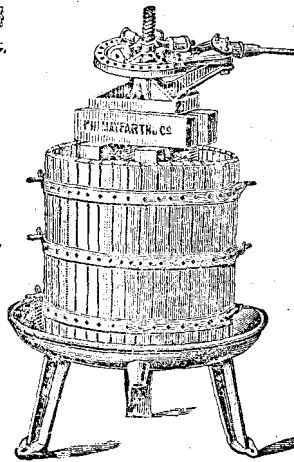
Mayfarth Ph. és Társa cs. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor. **Bécs, II. Taborstrasse 71.**

Kitüntette 400 arany, ezüst és bronz éremmel.

Az országos mezőgazdasági egyesület nagy aranyérme 1899. Szegeden.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve. Képviselek és viszontárusítók felvételnek.

(334.)

Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság mint szövetkezet
BUDAPEST, Ferencz-körút 30.

(211.) Biztosításokat elfogad:

Iovak és szarvasmarhák

elhullása következtében beállott károsatok megtérítésére

Kártérítési igénye fennáll:

ha közönséges és járványos betegségben, vagy baleset

folytán pusztul el az állat, továbbá, ha a szövetkezet kényszervágást kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívüli mérsékeltek.

Cselédállatok biztosítása (járvány ellen is 1/2 % díj mellett)

Az intézet élén állnak:

báró Sztójánovics György, földbirtokos, elnök, Ambrózy Gyula, földbirtokos, gróf Bethlen András, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Bély László, országgy. képviselő, földbirtokos Chernel György, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika

Gábor, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly, főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla, cs. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon, földbirtokos, dr. Simay Aladár, a „Magyar agrár és járadékbank részv. t.” gazdasági tanácsosa, dr. Tetényi Armin ügyvéd, Tahy István, cs. és kir. kamarás, „Pestmegyei gazdasági egyesület” alelnöke, földbirtokos, Zaleski Jenő, földbirtokos, dr. Pajor Ignác, földbirtokos, intézeti igazgató, igazgatósági tagok.

Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

Fairbanks mérlegek a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérleget. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetüknel fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánljuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutára való feladás költségei már befoglaltatnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-út 14. címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

FAIRBANKS MÉRLEG és GÉPGYÁR részvény-társaság

BUDAPEST.

Andrassy-út 14.

Gyár: Külső Váci-út 156.

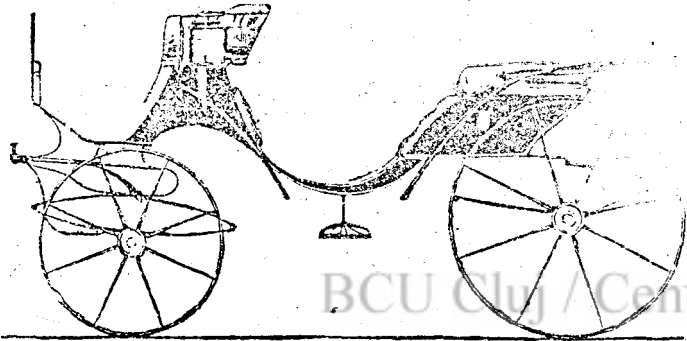

(262.)

Az erdélyi kocsigyárosok közt a legnagyobb kitüntetést nyerte jó és versenyképes munkájáért a résztvett kiállításokon.

Udvari és Társa (kocsi gyártók)

Kolozsvárt, Hidfő-utca a „Zöldfa” vendéglő mellett.

Nagy kocsigyártó üzletünket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánljuk. Készítünk: mindennemű ruganyos fényüzési kocsikat; elvállalunk nyerges (szatler) és fényező munkákat a legjutányosabb ár mellett. (398.)

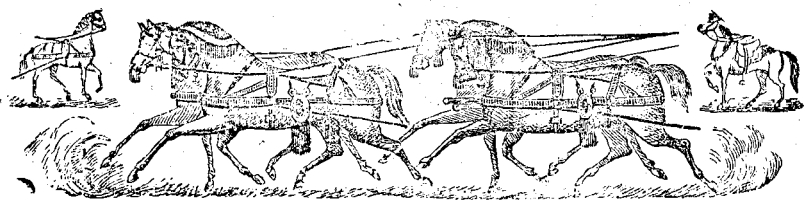
Megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölünk.

Raktárunkon mindig nagy készletet tartunk megtekintés végett s a nagyérdemű közönség rendelkezésére állunk.

Nagybecsű pártfogását kérve
Telefonszám: 339.

tisztelettel

Udvari és Társa kocsikészítők.

BENYOVI TS ISTVÁN szijgyártó üzlete

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 16. (Angol Királynő szállodával szemben)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

szijgyártó üzletemben

bármilyen nemű e szakmához tartozó tárgyak és választékban, szabott és jutányos ár mellett kaphatók.

Megrendeléseket magyar, német, francia, angol minta szerint, rajz vagy fénykép után elvállalok, a legkülönlegesebb kívánalmat kielégítőleg, helyben vagy vidéken, a legpontosabban kitűnő és tartós előállításban, olcsón teljesítek, ugyszintén javításokat is.

Kiváló tisztelettel

(355.) BENYOVI TS ISTVÁN

szijgyártó.

Vidéki megrendeléseket, ugyszintén javításokat gyorsan, pontosan és legjutányosabb árban teljesítek.

Elsőrangú műkiállítás. (366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k status-palota

Minden hétre új műsorozat
Ezen a héten: Érdekes utazás a festői
Svájcon keresztül.

Belépő díj: 20 kr. gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap
dél előtt 9-től, este 10 óráig.

Első alföldi legnagyobb kocsigyártó telep.

Számos kiállításon arany éremmel kitüntetve. (371.)

Ifj. Hodács János kocsigyártó

Szeged, Kistisza-utca 4. szám.

Úri kocsik nagy választékban raktáron.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen, bérmentve.

Megrendelések hintók átalakítására és fényezésére pontosan teljesíttetnek.

Eladó Méz!

A legfinomabb erdei színmez $\frac{1}{2}$
kilogrammos üvegekben à 1 koro-
na, kapható az „Erdélyi Gazda”
kiadóhivatalánál!

(375.)

Magyarország első műkosárfonódája!

Az apatini kosárfonók műhelyeiben készül minden néven nevezendő kosárcikk, mint finom női kosarak, 1 és 2 fedelű piaczosarak, kézböröndkék, különféle kötökosárcikk, kézimunkakosarak, papirkosarak, virágkosarak, virágasztalok, cseréptartók, utazóböröndök, kézi böröndök, tea-asztalok, pipere asztalkák, kottatartók, ernyőtartók, kerti és bambusbutorok, utóbbiakból teljes szalmaberendezések, angol mintájú színes lak-nádszékek, varróasztalok, dohányasztalkák, ruha- és butorporolók stb. igen nagy választékban!

Eme tárgyakból egy nagy mintacollectio a Kolozsvárott tartandó kiállításon megtekinthető!

Mindenféle megrendelés elfogadtatik és gyorsan foganatosítottatik!

A nagyérdemű közönség nagybecsű támogatását kéri

kiváló tisztelettel

(393.)

az igazgatóság.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve!

1732—1900. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A szamosújvári kir. orsz. fegyintézet részére az **1901. évi január hó 1-től 1901. évi december hó 31-ig** szükséges

1. mintegy 150 mm. marhahús szállításának biztosítása végett 1900. év szeptember hó 15-én.

2. mintegy 140 hektoliter tehéntej szállításának biztosítása végett 1900. év szeptember hó 17-én.

3. mintegy 20 mm. szalonna szállításának biztosítása végett 1900. év szeptember hó 18-án.

4. mintegy 36. mm. juhtúró szállításának biztosítása végett 1900. év szeptember hó 19-én.

5. mintegy 1600 köbméter I. osztályú, hasábos, egyharmadrészben bükk, kétharmad részben tölgy, tűzi-fa szállításának

biztosítása végett **1900. évi szeptember hó 20-án délelőtt 10 órakor** a fegyintézet hivatalos helyiségében írásbeli zárt ajánlatok elfogadásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtést tartok. Az árlejtésen való részvételre azzal hívom fel vállalkozni kívánókat, hogy az ajánlati értéknek megfelelő 5 %-nyi bánatpénzt az árlejtés megkezdése előtt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban kötelesek letenni; s a mennyiben az igazgatóság előtt ismeretlenek, hatósági bizonylattal igazolni, hogy nagyobb vállalatokra képesek és szerződés kötésre jogosultak.

A jelen kivonatos és a részletes feltételeknek is megfelelően szerkesztett, az ajánlattevő által szabályszerűen aláírt, bánatpénzzel felszerelt és egy koronás bélyeggel ellátott, bepecsételve, bérmentesen beterjesztett írásbeli zárt ajánlatok borítékára rá irandó, hogy az „Ajánlatot” tartalmaz. Ezen ajánlatok a szóbeli árlejtés megtörténte után nyilvánosan bontatnak fel. A kitűzött határidő után érkezettek figyelembe nem vétetnek. Tartalmaznia kell továbbá a zárt ajánlatnak:

a) ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy ezen kivonatos és az intézet hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető részletes szállítási feltételeket ismeri s magát azoknak mindenképpen aláveti.

b) a szállítandó cikk egységi és ez alapon összárát korona értékben, számmal és betűvel olvashatóan írva.

c) ajánlattevő nevét, lakását, polgári állását tisztán kiírva.

d) ajánlattevő azon határozott kijelentését, hogy a szállítandó cikket ő maga fogja-e termelni, előállítani vagy mástól szerzi be, utóbbi esetben, hogy hazai vagy külföldi forrásból eszközli-e a cikk beszerzését egészben, illetve annak egyes részeiben.

Kir. országos fegyintézeti igazgatóság.

Szamosújvárt, 1900. évi augusztus hó 10-én.

Uhlyarik Albin

(389.)

igazgató.

1733—1900 szám.

Árlejtési hirdetmény.

A szamosújvári kir. orsz. fegyintézet részére az **1901. évi január hó 1-től 1901. évi december hó 31-ig** szükséges mintegy

1. 1200—1400 kgrm. I. oszt. fekete fodros, esetleg barna vichsos tehénbőr (pitling).

2. 200—250 kgrm. 1-szer ültetett női talpbőr,

3. 1500—1800 „ 3-szor ültetett férfi talpbőr,

4. 400—450 „ I. oszt. angol talpbőr fé kyp-zoldal alakban,

5. 30—40 „ finom barna vichsos borjubőr,

6. 80—100 drb. I. prima sima zergebőr,

7. 10—15 „ fekete fényes sapka bélésbőr és

8. 200—250 „ cserzett bécsi bőr (birkabőr) szállításának biztosítása végett **1900. évi szeptember hó 21-én,**

9. mintegy 100—150 schok 14-es számú I. osztályú szürke lugozott T. ow. f-nal szállításának biztosítása végett **1900. évi szeptember hó 24-én délelőtt 10 órakor** a fegyintézet hivatalos helyiségében írásbeli zárt ajánlatok elfogadásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtést tartok. Az árlejtésen való részvételre azzal hívom fel a vállalkozni kívánókat, hogy az ajánlati értéknek megfelelő 5 %-nyi bánatpénzt az árlejtés megkezdése előtt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban kötelesek letenni s a mennyiben az igazgatóság előtt ismeretlenek, hatósági bizonylattal igazolni, hogy nagyobb vállalatokra képesek és szerződés-kötésre jogosultak.

A jelen kivonatos és a részletes feltételeknek is megfelelően szerkesztett, az ajánlattevő által szabályszerűen aláírt, bánatpénzzel felszerelt és egy koronás bélyeggel ellátott, bepecsételve, bérmentesen beterjesztett írásbeli zárt ajánlatok borítékára ráragasztandó, hogy az „Ajánlatot” tartalmaz. Ezen ajánlatok a szóbeli árlejtés megtörténte után nyilvánosan bontatnak fel. — a kitűzött határidő után érkezettek figyelembe nem vétetnek. Tartalmaznia kell továbbá a zárt ajánlatnak:

a) ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy ezen kivonatos és az intézet hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető részletes szállítási feltételeket ismerni s magát azoknak mindenképpen aláveti.

b) a szállítandó cikk egységi és ez alapon összárát koronaértékben számmal és betűvel olvashatóan írva.

c) ajánlattevő nevét, lakását, polgári állását tisztán kiírva.

d) ajánlattevő azon határozott kijelentését, hogy a szállítandó cikket ő maga fogja-e termelni, előállítani vagy mástól szerzi be, — utóbbi esetben, hogy hazai vagy külföldi forrásból eszközli, — a cikk beszerzését egészben, illetve annak egyes részeiben.

Kir. országos fegyintézeti igazgatóság.

(388.)

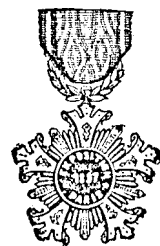
Szamosújvárt, 1900. augusztus hó 10-én.

Uhlyarik Albin
igazgató.

Jó és szép munkáért.

Szép munkáért és haladásért.

Jó, szép munka és haladásért.

Klaszovitt György

szij és nyereggyártó

Kolozsvárt Unió utca

Raktár mindennemű **kooszkázó** és **lovagló** szerelvényekből, **urak** és **hölgyek**, valamint a cs. és k. **tisztek** részére előírás szerint.

Minden előforduló **szij** és **nyereggyártó** és **táskásmunka** készítés.

Használt hámok és nyergék mindig kaphatók, használt tárgyak megvétetnek vagy becsereztetnek (363.)

Téli és nyári lótakarók raktáron vagy megrendelésre.

Takarítószerek bármely színű bőrhöz kaphatók.

Michelstädter-féle czipőgyárak

(360.) Erdélyrészi legnagyobb raktára

KOLOZSVÁR, Fő tér 11. sz.

Legtöbb választék mindenféle czipőben!

Szabadalmazott

„Triumph“-czipők

egyedül valódiak.

„Ideál“-czipőnyújtók

legkényelmesebb kaptafa.

Mindennemű

különlegességek.

Képes, divat-tudósító árjegyzék minden évadban a n. é. közönség szives rendelkezésére.

Legjobb anyag! Legszorosabb alak!

Legjobb és legelőnyösebb bevásárlási forrás!

Magasabb qualificatióval és megfelelő gyakorlattal bíró gazdasz főtiszt, igazgatói vagy más bizalmi állást keres. Időszaki megbízásokra is reflektál.

Sz. 311—900.

Haszonbéri hirdetés.

Az erdélyi r. k. status kolozsmonostori uradalmához tartozó **Bogártelke község határán levő 327. kat. holdnyi földbirtok**, a hozzátartozó lak- és gazdasági épületekkel és lisztelő malommal együtt, **1901. év márczius hó 1-től kezdve 1907. év február hó 28-ig**, a 757 + 896. sz. közjegyzői okiratban foglalt feltételek mellett, írásbeli versenytárgyalás útján haszonbérbe adatik.

Alapul vétetik a jelenlegi 4000 korona évi haszonbér.

Az erre vonatkozó **ajánlatok 1900. év szeptember hó 7-nek délelőtti 11 órájáig**, a megígért évi haszonbéri összeg 10%-ának bánatpénzül csatolása mellett, határozottan kifejezve azt, hogy ajánlattevő a versenytárgyalási- és haszonbéri feltételeket ismeri és elfogadja, az uradalmi intéző gondnoksághoz Kolozsvárt, monostori kerület, fő-utcza 16. sz. a. nyújtandók be, — ugyanott lehet megtekinteni, vagy lemásolni a versenytárgyalási és haszonbéri feltételeket is.

Kolozsvárt, 1900. aug. hó 19.

(397.)

Az urad. intéző gondnokságtól.

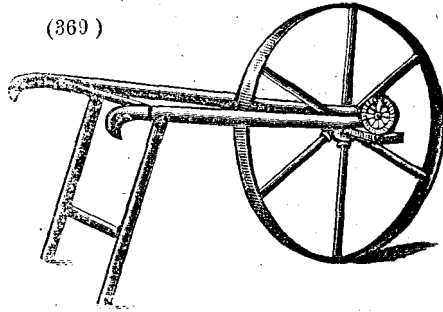
Spanyol szab. 24199. — Belga 142457. — Portugal 3096.

Gazdák figyelmébe!

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen az összes államokban szabadalmazott Stádel-Torkos-féle

földmérő talyiga,

(369)

melylyel minden tévedés vagy zavar a mérésnél teljesen ki van zárva. A kerék egy ölet ír le, a küllők a lábakat mutatják, az óralap pedig a fölmért ölek számát és a gép minden 10⁰ ölnél egyet csenget és mér tovább. A készülék oly egyszerű és szilárdan gyártott és oly könnyű, hogy bármely gyermek által kezelhető,

semmi előismeretet nem kíván és a teljesített munka pontos, gyors és olcsó. Ezen új találmány a gazdák régi baját van hivatva orvosolni, mert ki-ki pontosan, gyorsan és olcsón fölmérheti a területet, azért is a napi fogatmunkatémények ellenőrzésénél, feles, harmados és conventio földek kiszabásánál stb. stb. kiszámíthatatlan előnyöket biztosít.

A szabadalmazott földmérő talyiga az 1899. évben megtartott szegedi országos gazdasági kiállításon „új és figyelemreméltó” jelzővel lett kitüntetve.

A Stádel Károly öröksei gépgyár és vasöntöde Győrött van kizárólagosan jogosítva e gépet készíteni és elárúsítani és kívánatra prospektussal szolgál.

Ára egy földmérő talyigának 36 korona.

**Stádel Károly öröksei,
Győrött.**

Az alábbihoz hasonló számos elismerő-nyilatkozat igazolja e földmérő talyiga czélszerűségét és használhatóságát.

Stádel Károly öröksei gazdasági gépgyár, Győr.

Köszönettel elismervén az új számoló készülék elküldését, örömmel szolgál kijelenteni, hogy az önk földmérő talyigája czéljának teljesen megfelel és igen praktikus készüléknek bizonyult.

Alkalmam lévén a mérőkészülék pontosságát szigorúan ellenőrizni, meggyőződtem annak pontosságáról nemcsak sima utakon, hanem tarlón, szántáson és rögös utakon is.

Ezzel ki van mondva, hogy a földmérő talyiga, főképe a gazdaságra és gazdákra nézve valóban igen czélszerű és sokféleképen használható eszköz, mely a mérőlánczszal szemben nagy idő és munkaerő megtakarítást jelent.

Teljes tiszlettel
Inkey Béla.

Amerikai szabad. 718814. — Britt-Indiai szabad. 2290.

1900. párisi nemzetközi kiállítás jury tag.

KÜHNE E. GAZDASÁGI GÉPGYÁRA MOSONBAN.

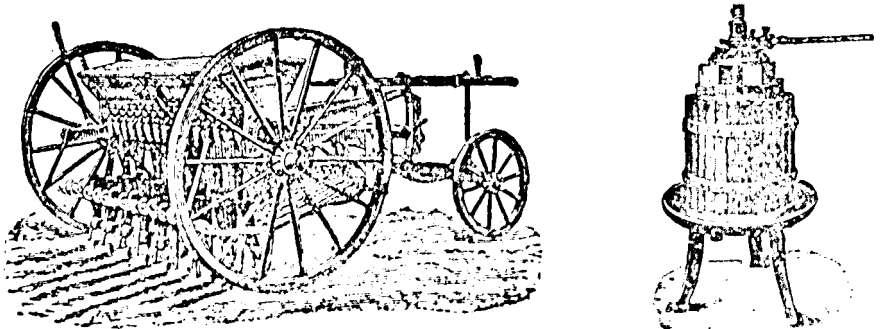
(Blakult 1856.)

Ajánlja a jelenlegi idényre: rostait, magtárszelelőit és konkolyválasztókat. —
Uj! „Diadal” rosta és Kayser-féle centrifugális gabonaosztályozó.

Hirneves „HUNGÁRIA DRILL” merítő rendszer,
sorvetőit: „MOSONI DRILL” toló-vető rendszer,
„JUBILEUM DRILL” kis gazdáknak.

Legjobb Sack-rendszerű ekélt, egyes, kettős és hármas ekélt, a híres és rendkívül kedvelt Laacke-féle boronált, rétre és szántóföldre és hengereit.
A szüreti idényre: borsajtóit különböző nagyságban és szőlőzúzóit legjobb minőségben.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a. (386.)

A legjobb és legolcsóbb

FAKONSERVÁLO SZER

most és marad is a már 20 év óta kipróbált

Avenarius-féle szabadalmazott

CARBOLINEUM

Részletes leírások és utmutatások ingyen és bérmentve.

AVENARIUS R. Carbolineum-gyára Amstetten.

Iroda: Bécs, III./I. Hauptstrasse. (333.)

Központi nagy áruház!

KOHN LAJOS ÉS TÁRSA

Kolozsvárt, belhid-utca 24. (a m. kir. posta-palota mellett.)

Hazafiak!

Üzletünknek 30 év óta megszerzett jó hírnevét továbbra is fenntartani óhajtjuk, dacára hogy az általános árfelemelés bekövetkezett. Üzletünkben még a régi jutányos árban szolid kiszolgálás mellett minden kézmű, rövidaru, vás-nak belések, czipó, kalap és gyermekjáték kapható és iparkodunk a külföldi árukat honi készítménnyel kicserélni.

ÁRJEGYZÉK: (333.)

frt kr.		frt kr.	
egy m. uj minta jó mosó karton	16	egy pár fényes zergebőr kivágott	
" " uj minta francia kreton	24	női czipó	1,45
" " uj minta francia atlasz-szatin	35	" " lakkbőr kivágott női czipó	1,85
" " ruha-szövet	28	" " lakk kivágott női czipó	1,70
" " 120 cm. széles divatos ruha-szövet	44	" " magas czugos női bőrczipó	2,35
egy vég rumburgi vászon	5,60	" " magas czugos zergebőr női czipó	3,40
" gárnitúra 6 személyre kávésteríték	1,40	" " czugos férfi bőrczipó	2,55
" gárnitúra 6 " damaszkeríték	3,50	" " czugos borjubőr férficzipó	3,30
" garnit. 2 ágy 1 asztal bordó terítő	4,80	" " czugos lakk férficzipó	4,60
" pár bordó ablakfüggöny	1,35	" " hegymászó lakkb. férficzipó	5,20
" darab fehér férfi sifon-ing	95	" " magas gomboló női bőrczipó	3,30
" darab női ing	85	" " magas fűzős női bőrczipó	2,50

Nagy raktár zsebro-bőrből, különleges férfi és női kivágott gombos és magas fűzős czipó-árakban. Monogramok és himzésekhez legújabb minták jutányosan előnyomattatnak.

KOHN LAJOS ÉS TÁRSA

Kolozsvárt, belhid-utca 24. (a m. kir. posta-palota mellett.)

HOTTER F. J. R. Szt.-József gyógyszertára a sz. Józsefhez

Bécs. XII 2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbinol

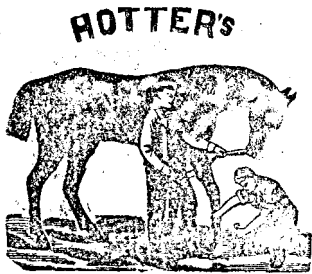
1/2 palack frt 6— 1/2 palack frt 3,50. Eltávolít mindennemű kinővést és zsiros testtapadékat, anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Etősíti a metámadott és gyenge inakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmokban és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epebajoknál, csülök-daganatoknál, patabütyköknél, vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, daganatoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti s meggyógyítja a zuzódásokat.

Hotter-féle Agril táppora

lovak és szarvasmarháknak, 1 csomag 80 kr. Kitünő potlek a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs

1/2 tégely 2 frt. 1/2 tégely 1 frt. 20 Felülmulhatatlan holttetem eltávolítására régi bajoknál is.

állatgyógykészítményei

a jelenkor legkiválóbbjai, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerrel által hatásukban el nem érhetők. Raktárak a gyógyszertárakban és drogeriákban.

Főraktár: Dr. BUDAI EMIL városi gyógyszertárában Budapest városházánál. Dr. Egger Leó és Egger J. Nádor gyógyszertárában Budapest VI. Váci-körút 17. és TÓRÓK JOZSEF gyógyszertárában Budapest VI. Király-utca 12. (324.)

Hotter-féle Training-Fluid

1 palack frt 1.20.

Az inakat és izmokat a magas öreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedőrzölések után a legnagyobb fáradalmakra és vontatásra képesíti. A túleröltetés következményeinél, benuulás, szaggatás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmaztatik.

Hotter I. és II. sz. disznópora

1 kiló frt 1.20.

Legjobb étrendi szer a disznók étvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitünően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

Hotter-féle kólíka elleni szer

1 üveg 1 frt 50 kr.

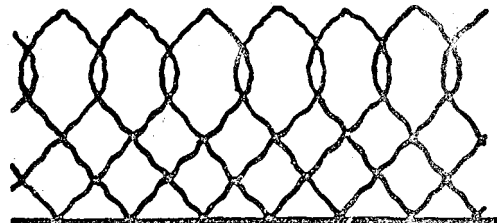
Lovaknál mindennemű kólíka és hügy felakadás, szarvasmarháknál pedig putadság ellen alkalmazandó.

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső viláosságai, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, athányó rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogó gépekhez. Zöldre festett légy-szövet, szelelő és löher-rosták Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és cziinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, acél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (339.)

Legjobb és legolcsóbb a

Conrad és Társa-fele

uj szabadalmazott

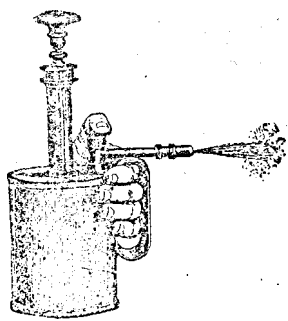
permetező-készülék

a szőlőmoly, valamint minden más növényi féreg és peronospora kikapcsolására.

Ezen készülék a legkönnyebben kezelhető és a legkiválóbb a maga nemében. Kicsiny alakja, valamint egyszerű szerkezete lehetővé teszi, a legsűrűbb lomb alatt elrejtett rovarok megsemmisítését is és pedig egy alkalmas rovarméreg használatával.

A készülék megtöltése és kezelése következőképpen történik:

A balkez négy ujja mellékelt rajz szerint — olyképen illeszkedik a készülék fogantyújához, hogy az egész tenyér és a hüvelykujj a tartányt tartja; most a készülék légszivattyúját lecsavarjuk és a folyadékot a nyílott nyíláson betöltjük, a tartányban egy kis tért üresen hagyva. Ezek után a szivattyút ismét becsavarjuk és — két ujjal — 10-12 teljes szivattyúhúzással a levegőt a tartányban meg-

sűrítjük. Használhatók a készüléket tartó kézhüvelykujjával a szetepbillentyűt tetszés szerinti időközökben lenyomjuk, miáltal a szét-szóródó folyadékot a legfinomabb permetealakjában állítjuk elő

A levegőnyomás csökkenésekor néhány teljes szivattyúhúzás ismét elegendő a készülék további működésére.

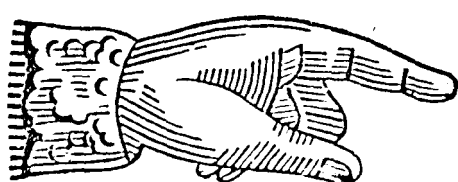
A készülék ára vörösréz lemezből 6 korona. Növény-praeaparatum (rovarméreg) vízben szappanszerűen könnyen oldó, körülb. 6000 szőlő-virágnak elegendő, darabonként 65 fillér.

Ezen jutányos ár mindenkinek, sőt a kis szőlőbirtokosnak is lehetővé teszi, hogy több ilyen készüléket beszerezhesen.

Megrendeléseket kérjük a kiadóhivatalhoz intézni, mely azt közvetíti. (329.)

VIZMENTES PONYVÁK

KAZAL, MOZDONY és CSEPLŐGÉPEKRE.

- Elpusztíthatlan — minőségben
- REPCEPONYVÁK.
- Vitorla-vászon ponyvák,
- KOCSI-PONYVÁK.

Alapított 1830. — Cs. kir. szab. vizmentes szövetgyár. 46 Kötöttetés.

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

BUDAPEST, V. ker. Thonet-udvar. TELFS. (305) (Tirol.) BÉCS I., Volksgartenstrasse 1.

Wizmentes Ponyvák

elismert kitünő minőség — (1) metr. 1 K. 60 fillér és följebb

Zsákok Tarpaulin-varrással és varrással nélkül 75 fillér és följebb. Rovatás-kender. Sátrak, esőköpenyek öltönyök. kender-törölő, tűzi és itató-vedrek.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. Minden város jobb üzletben a mi gyártmányainkat tartják és szíveskedjék határozottan Elsinger gyártmányt kérni.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Belközép-u.: 11. sz. emelet.

Előre fizetendő

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levélbélyeg me'lékeltezik

KIS HIRDETESEK.

Ezen rovatban minden 20 cm. területű hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona, mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A szöveg 50 szóig terjedhet, ezen felül még egy, vagy — szükség szerint — több ilyen 20 cm.-es terület (egymás mellett, vagy fölött) rendelendő. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni.

LEGNAGYOBB
(368. I.)
**iroda, iskola-
szer és papir-
árúház**
Stief Jenő és Társa
KOLOZSVÁRT.

„Zöldfa vendéglő“
Kolozsvárt.
Vidéki kis gazdák talál-
kozó helye.
Olcsó és tiszta szobák,
olcsó s jó ételek s italok
Pontos kiszolgálás. Külön
istálló és kocsiszin.
Tisztelettel
Manás József
(356.) vendéglős.

DROGUERIA.
BURGER FRIGYES
KOLOZSVÁR,
Főter.
Gyógyárúk, kötszerek, be-
tegápoláshoz szükséges min-
dennemű kellek, illatsze-
rek, pipere-cikkpek dús
(358.) raktára.

Saját gyártmányu hegedűk, gordonkák, gitárok, ceterák, czimbalmok, fa- és réz fuvóhangszerek, valamint azok alkatrészeinek nagy választéku raktára; továbbá német és olasz húrokat
Braun Mihály
hangszergyáros (347.)
KOLOZSVÁR, Wesselényi Miklós-u. 18/a.
Mindennemű javítások pontosan és olcsón eszközölteknak.
Vidéki megrendelések gyorsan teljesíttetnek. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Vidéki gazdák figyelmébe!
„Orient szálloda“
kávéház és étterem
KOLOZSVÁRT, Nagy-utca.
A modern kor igényeinek megfelelően átalakított vendégszobák; naponként 85 krtól följebb.
Az ételek háziasak, olcsók, borai valódiak kiszolgálása olcsó és pontos. Szíves pártfogást kér: (352.)
a szállótulajdonos.

Csemege szőlőt,
nemesfaj sárga és zöld belü dinnyét,
veszek és eladok nagy mennyiségben.
Ajánlatok: (343.)
Szele Márton
fűszer és csemege keres-
kedésébe
Kolozsvárt.

BABÓS és TÁRSAI
vaskereskedése KOLOZSVÁRT
Belközép-u. 25. Telefon 351.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát minde-nemű vas-
árúkból u. m. Gazdasági esz-
közök Becher és Melichar féle
Sack mintájú ekek, gép felsze-
relések, gépolaj gepszij stb.
(351.)

A legjobb minőségű
zsebkések ollók, beretvák,
konyha-kések,
valamint
művészeti és kerti eszközök
nagy választékban kaphatók

KÚN MÁTYÁS
készművesnél
KOLOZSVÁRT,
Belmagyar-utca 2. sz.
Javítások és kö-
szörűzések elvál-
laltatnak.
Nikkelező telep.
(350.)

Van szerencsém a t. helyi és
vidéki közönség b. tudomá-
sára hozni, hogy épületfa és
deszka raktáramat Nagy-u.
30 sz. alá helyeztem át; azon
igyekezem, hogy a t. vevő
közönség eddigi szíves párt-
fogását továbbra is kiérde-
meljem szolid és pontos ki-
szolgálással. (354.)
Zellig Samu.

**Műlakatos-, Pénzszek-
rény- és Takaréktűz-
hely-gyár** (348.)
Fekete Sándor
műlakatos
Kolozsvárt,
Széchenyi-tér 20.
Ajánlja e szakokban ki-
váló és czinos gyártmá-
nyait.
Árjegyzékkel készséggel szolgál.

„Angol királynő“
elsőrangú
SZÁLLODA
Kolozsvárt.
Tiszta és olcsó szobák,
pontos és figyelmes ki-
szolgálás.
Valódi jó borok, italok.
Vonathoz omnibus közlekedés.
(346.) Mély tisztelettel
Sebesi Pál.

Őszi Albert
ékszerész és órász
nagy raktára
KOLOZSVÁRT,
Wesselényi M.-u. 2.
Hol minden e
szakba vágó javítás
felvétetik.
(353.)

Biasini szálloda
Kolozsvárt.
Vidéki urak találkozó
helye.
A legkényesebb izlésnek
is megfelelően átalakított
szobák, étterem s kávé-
ház. — Jó és olcsó ételek
s italok. — Figyelmes és
pontos kiszolgálás.
Valkovics Samu
(349.) tulajdonos.

Ragados sertésbetegségek;
sertésvész és
sertésorbanéz
ellen legbiztosabb védőszer
az Aconit és Arsenik hom-
100 gramm 30 kr. 5 kilós
küldeménynél ingyen csoma-
golás és portó mentes.
Használati utasítással együtt
(380.) kapható:
PESEVITZ GUSZTÁV
gyógyszertárban
PANKOTÁN (Arad m.)

Telefón-szám 34.
Szegedi Zoltán
vaskereskedése
Wesselényi M.-u., a postapülete mellett.
Szer-zám, vasalás, épít-
kezési és iparos vasanya-
gok. Konyha, háztartási
és gazdasági eszközök.
(362.)

Bányauzem 150 év óta.
11 elsőrendű kútintetés!
Ujbányai Malomkögyár
Részvénytársaság.
UJBÁNYA (Bars-m.)
Posta-, távirtd- és vasut-állomás.
Új! „Vulkán“ malomkő! Ennél
jobb malomkő nem létezik!
Ajánlja kitűnő hírnevű
quarcedús trachyt malom-

Boszniába gazdák!
Alkalmi vétel után circa 700
porosz Morgen (vagyis 310
kat. hold) közvetlenül az
országut mellett, 1 órányira
a viziut és 1 1/2 órányira a
magyar államvasutak utvo-
nalától fekvő, egy virágzó
német kolónia közepén lévő
10 klasszisu szántóföld jutá-
nyosan megszerezhető.
Bővebb értesítéseket ad tu-
dakozó levelekre: Montenu
W. H. 3825 chiffre alatt Haa-
senstein és Vogel, Bécs, I.
Wallfischgasse. (394.)

Zeiler Géza
épület és műbádogos
KOLOZSVÁRT
Mátyáskirály-utca 4 sz.
Ajánlja: saját találmányu
mépzergetőit, vajködülőjét
és istállólámpáit.
Mindennemű bádogos mun-
kát s javításokat jutányos
áron elfogad (392.)

Ujdonságokkal
LEGGAZDAGABBAN
BERENDEZETT
könyv- és kő-
nyomda
Stief Jenő és Társa
KOLOZSVÁRT. (368. II.)

kőveit egy darabból (u. n.
tót malomkövek) főleg ten-
geri-örlésre; továbbá saját
gyártmányu franc ia mód-
ra készült fedél nélküli
igen kemény, szívós és éles
kőveit minden örlés célra.
Igen látányos árak. Kedvező fizetés
feltételek. Bizonyítványok elsőrendű
malomkőtől.
Kérjük a t. malomtulajdonos
urakat, forduljanak teljes biza-
lommal az (376.)
Ujbányai malomkögyár rész-
vénytársasághoz Ujbánya,
Árjegyzék és kőmintákkal bér-
mentve és ingyen szolgálunk.

Legelőről eladó
14 drb. fiatal fehér ökör
16 „ lekötni való „ „
16 „ 2 éves „ „ borjú
10 „ 1 éves „ „ „
26 „ 2 éves tarka „ „
15 „ 1 éves „ „ „
megtekinthetők a **Réce-
Kereszturi** gazdaságban
p. Pánczélceh. (395.)

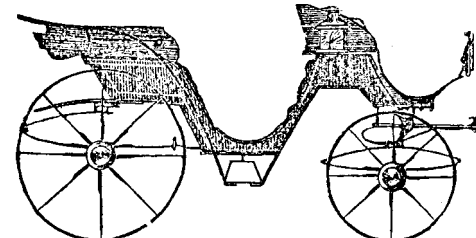
Bérbeadó birtok.
A mező-örkei határon fekvő
149 katasztr. holdnyi birto-
kom kedvező feltételek mel-
lett több évre
bérbeadó
esetleg örök áron eladó.
Bővebb felvilágosításokkal
alólirott tulajdonos szolgál.
Moldován Szilveszter.
N.-Szeben, Fegyver-u. 15.
(396.)

MAGYAR IPAR!!!
Az eperjesi Cserépkályhagyár fióktelepe
HIRSCHFELD KÁROLYNÁL
KOLOZSVÁRT.
Barna, hórbarna, seladonzöld, Chamois és Majo-
lika kályhák egyszerű és diszes kivitelben
előnyös áron.
Mutatvány rajzokkal áttekintés végett készséggel szolgálók.

Szeszák Ferencz kocsigyártó Kolozsvárt.
Elvállal mindennemű új kocsik elkészítését, valamint
kocsijavításokat vagy átalakításokat. (357.)

— Gazdatiszti állást keres vagy ideigle-
nes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati
gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a
kiadóhivatalban.
— Kovácsnak ajánlkozik teljesen kép-
zett gyári kovácssegéd uradalmaiba. Czime
336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.
— Egy gépész állást vagy nyári csép-
lést keres. Czime (336.) alatt a kiadóban.

Első erdélyi ablakredőny-gyár
FRIEDMANN ADOLF
KOLOZSVÁRT.
A helyben (Nadas-utca 12. szám a.) létesített
ablakredőny-gyárban mindennemű szövött
redőny, jalousia és görfüggöny megrendelés
szerint gyorsan és pontosan készül.
Megrendelések a tulajdonos lakásán Nagy-
malom-utca 1a. szám alatt (Bányai ház) levő
irodában is eszközölhetők.
Minták és árjegyzék kívánatra bérmentve.
(381.)
Első erdélyi ablakredőny
jalousia és faszövőgyár.

GEITTNER ÉS RAUSCH BUDAPEST

MŰSZAKI ÜZLET ÉS MALOMKÖGYÁR HÁZTARTÁSI CZIKKEK, GAZDASÁGI CZIKKEK nagy raktára.

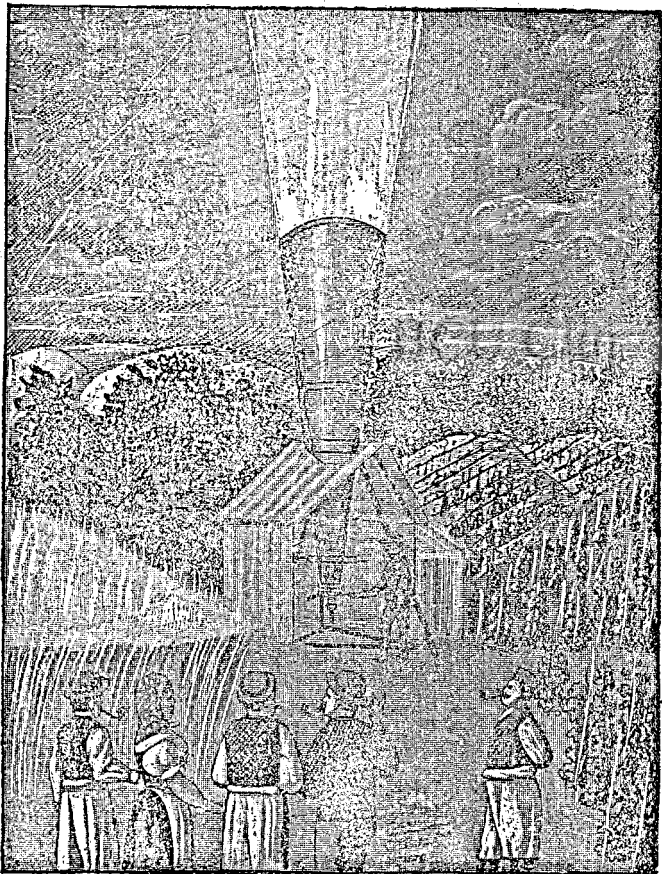
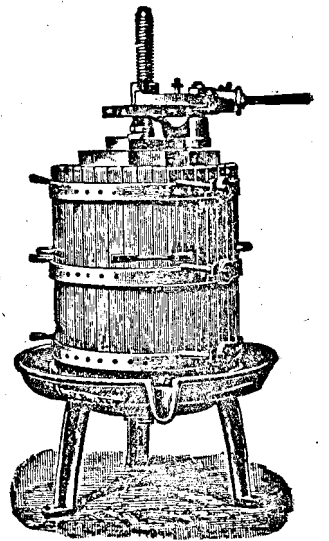
A biharmegyei gazdasági egyesület idei permetező versenyén arany érmet nyert.

Szőlészeti és borászati szükségletek:

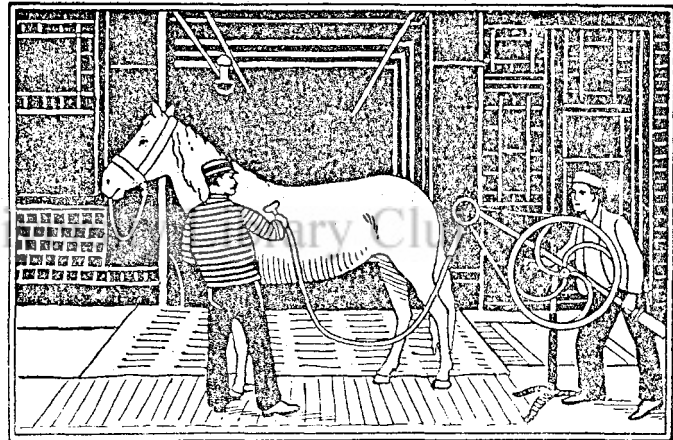
„Automatique“ egyedüli igazán önműködő permetező,
Szénkénegezők,
Kénporozók,
Borsajtók,
Szőlőzúzók,
Borszivattyuk, stb.

(387.)

Barton Gillette nyíró gépek

Lónak,
 Juhnak
 és
 szarvas-
 marhának.

kéz-,
 láb-
 és
 erő-
 hajtásra.

A kolozsvári kiállításon

1900. augusztus 31-szeptember 3-ig
 mintadarabok láthatók lesznek.

GEITTNER és RAUSCH BUDAPEST,

Andrássy-út 8. szám.

ELFOGVA a világ legjobb csapdája

az

„OUT O' SIGHT“

által

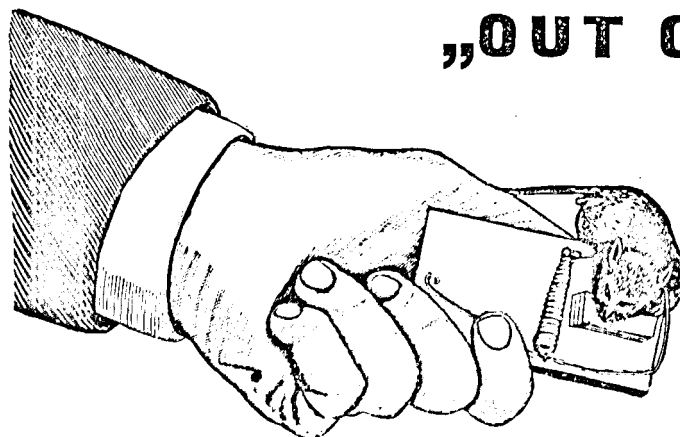
Egérfogó . . . . . K. —.50

Patkányfogó . . . K. 1.20

GEITTNER és RAUSCH

BUDAPEST, Andrássy-út 18.

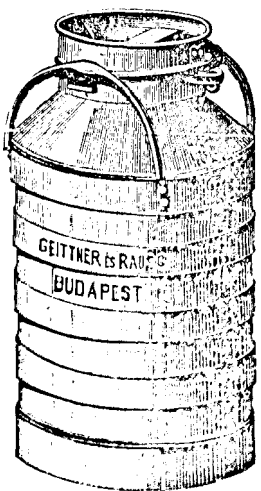
Ismételadók kerestetnek.

Farkas és Faragó-féle

legjobbnak elősmert, szabadalmazott gyutacos

viharágyúk.

Tejgazdasági eszközök és kellékek.

Ujdonság:

Tejkannák

gummi gyűrű nélkül.